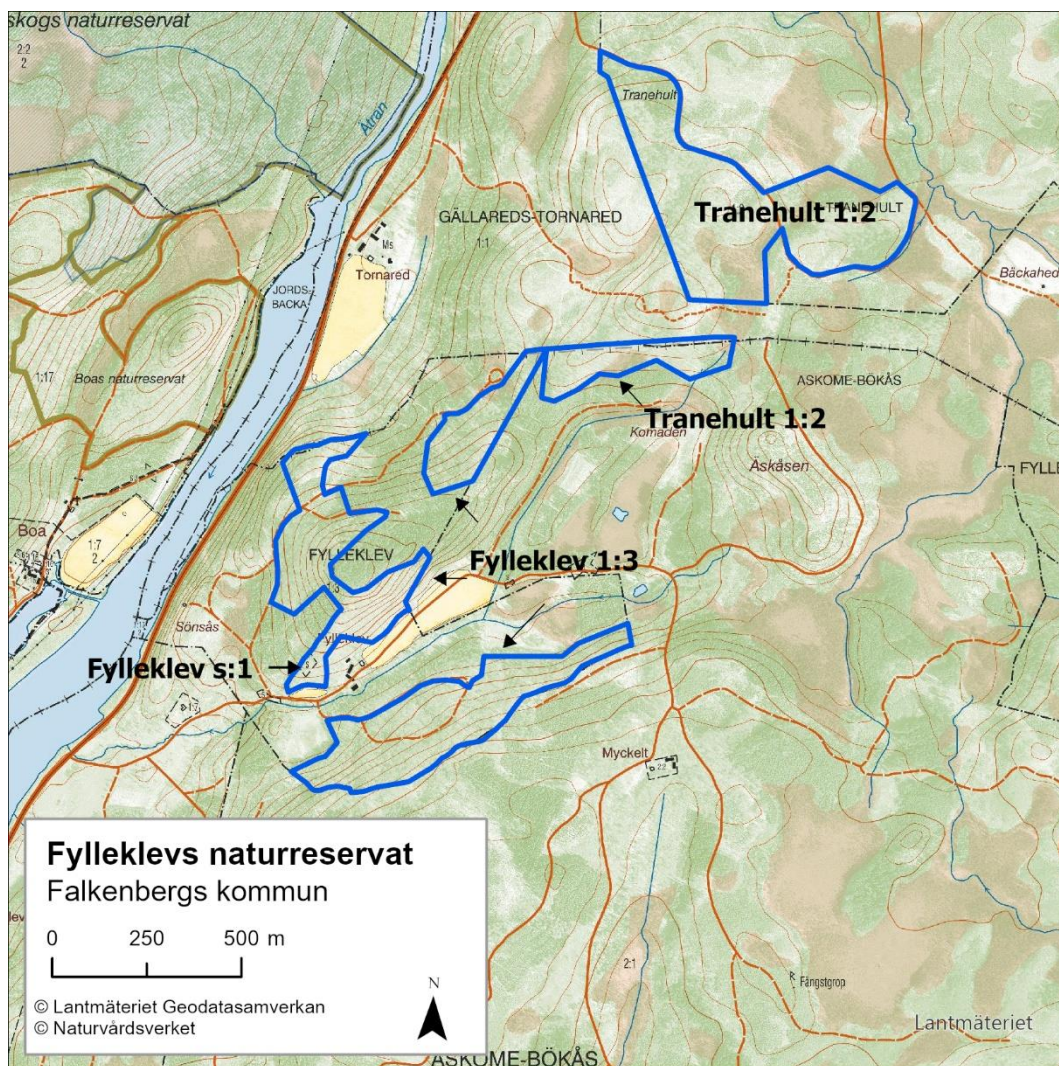

Bildande av Fylleklevs naturreservat i Falkenbergs kommun.

Beslut

Länsstyrelsen i Hallands län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (MB) att förklara de områden som avgränsas av blå heldragen linje på ovanstående karta som naturreservat, med syfte, skäl och föreskrifter enligt nedan.

2024-11-13

511-7334-2018

Reservatets gränser ska märkas ut i fält och dess namn ska vara Fylleklevs naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark-och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 1).

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda, bevara, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer samt att skydda, återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Ädellövskogar, lövsumpskogar, grova lövträd, öppna miljöer och en naturlig hydrologi ska gynnas i naturreservatet.

Naturreservatets skogar ska bevara och utveckla strukturer och funktioner som är viktiga för den biologiska mångfalden, såsom hög, kontinuerlig tillgång av död ved i olika nedbrytningsstadier, gamla, grova eller senvuxna träd samt olikåldrighet i trädskiktet. Skogsmiljöer ska bevaras och utvecklas både genom fri utveckling och genom naturvårdande skötselinsatser. Även biologisk mångfald kopplad till blomrika miljöer och solbelysta träd och buskar ska värnas. Syftet är även att skapa möjligheter för arter att sprida sig inom området.

Reservatet ska möjliggöra och vara tillgängligt för rekreation och friluftsliv i den mån områdets biologiska värden inte hotas.

Syftet skall nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering och produktionskogsbruk
- gran avvecklas och röjs fortlöpande
- solitära ädellövträd som drabbas av igenväxning friställs och efterträdare till dessa utses och gynnas
- lövträd och buskar av löv planteras, gynnas genom röjning och hägnas mot viltbete vid behov
- död ved skapas genom skötselåtgärder samt utsättning av mulmholkar vid behov
- blomrikedom gynnas både i skogsmiljöer och vid Tranehults tidigare inägomarker till exempel genom betesdrift och slåtter
- hydrologisk restaurering tillåts på fastigheten Tranehult 1:2 och hela områdets naturliga hydrologi bevaras opåverkad

2024-11-13

511-7334-2018

- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara
- anläggningar för friluftslivet iordningställs och underhålls på fastigheten Tranehult 1:2 och information om områdets naturvärden tillgängliggörs i hela naturreservatet
- området i övrigt lämnas för fri utveckling så att mängden död ved och inslaget av gamla träd ökar samt att
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper beaktas i skötseln av reservatet.

Skälen för beslutet

Området utgörs av flera nyckelbiotopsklassade bokskogar med inslag av ek med stor förekomst av gamla och en del grova träd. Dokumenterat höga naturvärden finns bland mossor, lavar och svampar.

Ädellövskog är en prioriterad skogstyp enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog och området ligger i värdetrakt för ädellövskog, kallad *Hallands mellanbygd*.

Naturvärdena kan skadas av skogsbruksåtgärder som avverkning och gallring, av fysisk exploatering, förändrad hydrologi samt konkurrens från gran.

De viktigaste åtgärderna för att bevara naturvärdena är att skydda området mot skogsbruk, exploatering, hålla efter gran och utöka arealen ädellövskog .

2024-11-13

511-7334-2018

Föreskrifter

- A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken (MB), om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservat, är det utöver vad som annars gäller förbjudet att inom området:
1. uppföra byggnad, anordning eller anläggning
 2. uppföra mast eller antenn samt anlägga luft- eller markledning
 3. anlägga väg
 4. borra, spränga, schakta, gräva, markbearbeta eller bedriva täkt
 5. dika, dämna, dikesrensa eller utföra annan åtgärd som kan påverka områdets hydrologi. Med Länsstyrelsens tillstånd är det dock tillåtet att underhålla dike enligt bestämmelserna i 11 kap. 17 § miljöbalken under förutsättning att diket är lagligt anlagt
 6. anordna upplag, tippa eller fylla ut
 7. kalka, gödsla eller sprida bekämpningsmedel
 8. bedriva skogsbruk eller i annat syfte avverka, gallra, röja, föryngra skog eller på annat sätt påverka vegetationen
 9. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grövre grenar
 10. utfodra vilt
 11. framföra motordrivet fordon
 12. ta bort eller skada stengärdesgård, odlingsröse eller annan kulturlämning
 13. sätta upp tavla, affisch, skylt eller göra inskrift samt att
 14. inplantera för området främmande arter.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

15. använda åtel
16. anordna eller tillåta att någon anordnar lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang samt att
17. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

1. förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B 1-6
2. nedtagning av grenar som sträcker sig över åkermark och att kapa träd som fallit över åkermark eller väg. All ved ska flyttas till reservatet

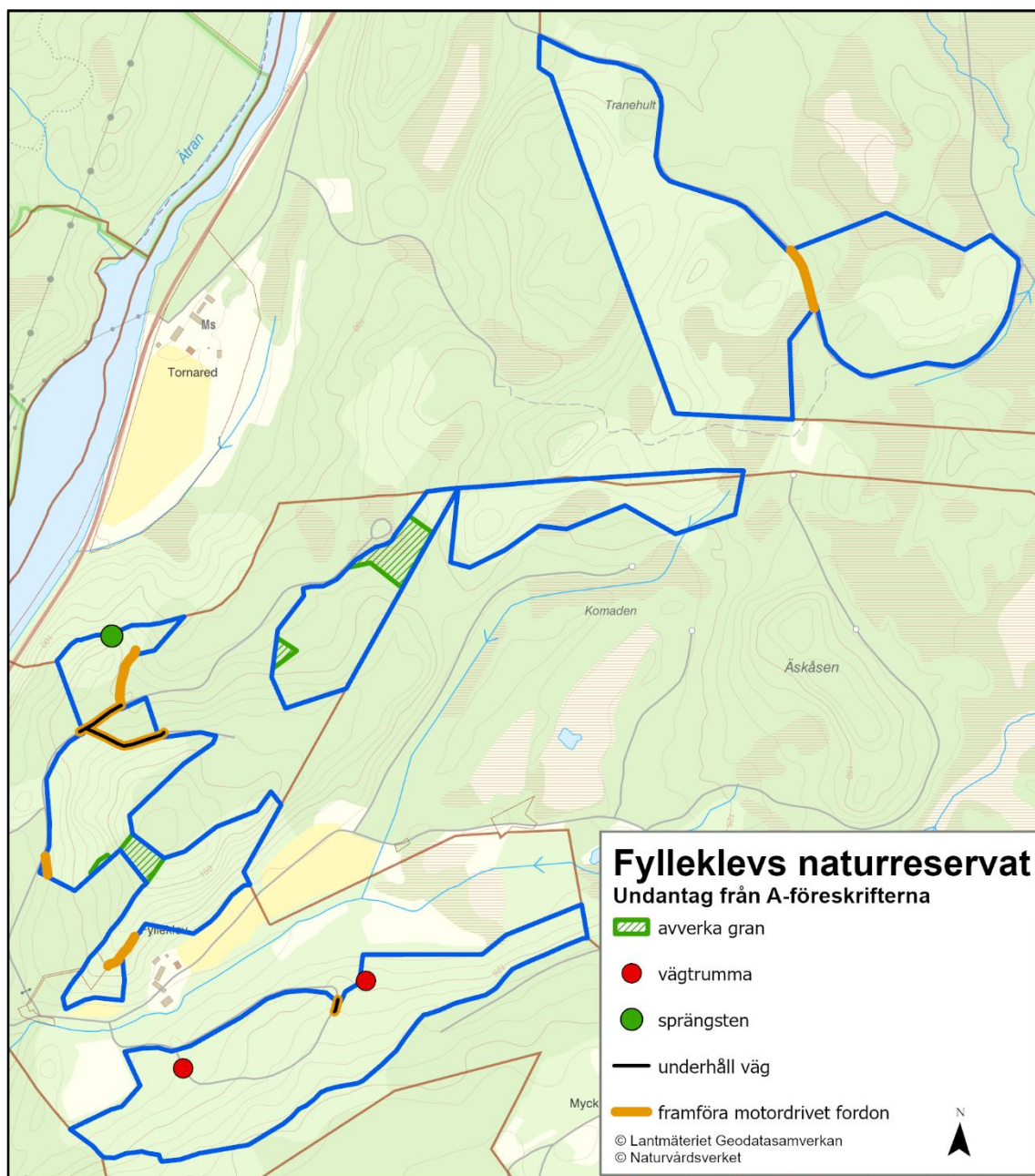
2024-11-13

511-7334-2018

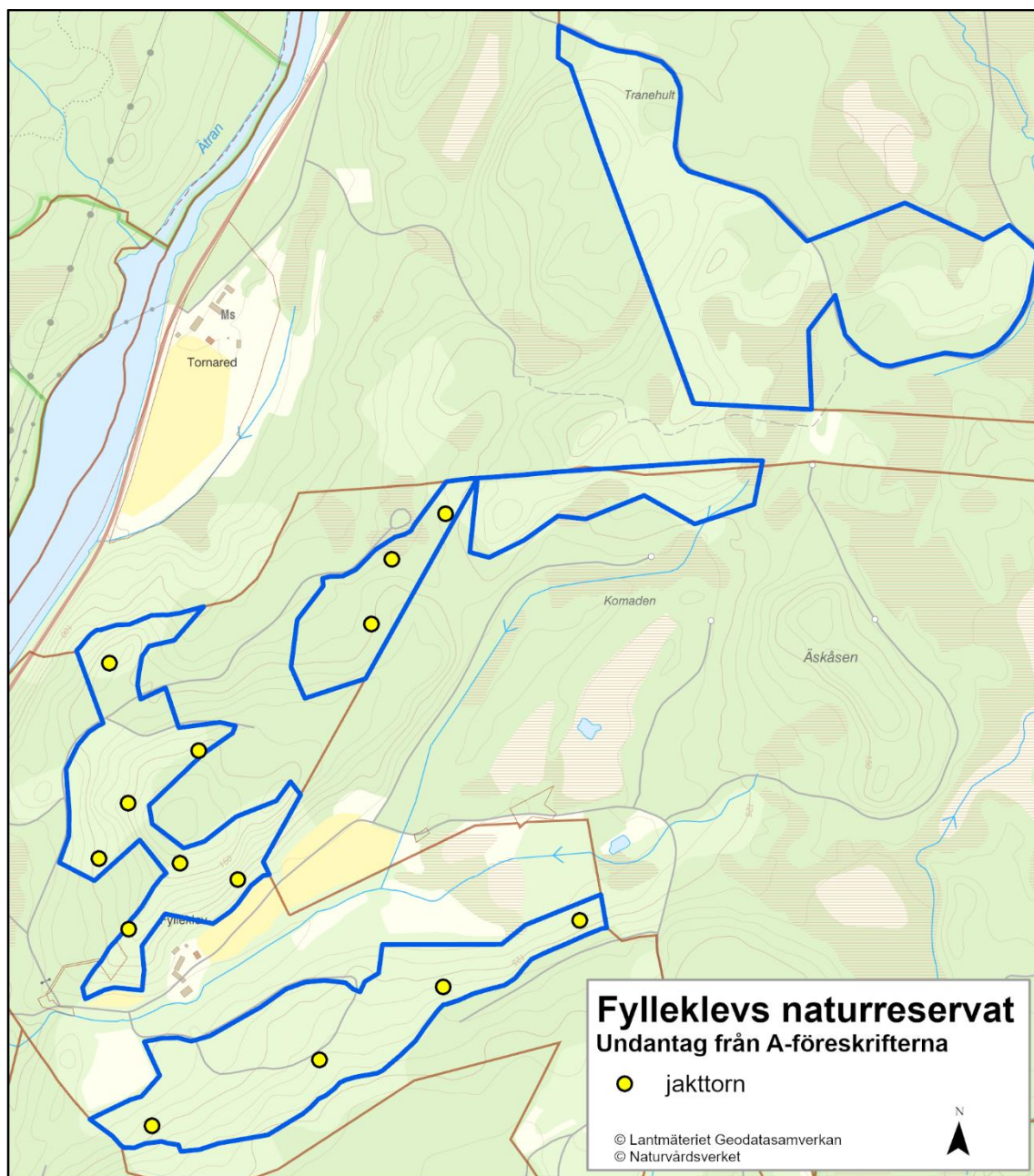
3. jakträttsinnehavare att använda motordrivet fordon för uttransport av älg, hjort och vildsvin i enlighet med terrängkörningsbestämmelserna, dock inte vid körning på fuktig mark eller inom 20 meter från sjö eller vattendrag
4. snitsling och skyltning vid jakt under förutsättning att dessa avlägsnas senast ett dygn efter avslutad jakt. Permanenta passmarkeringar är tillåtet
5. markägare att innan utgång av 2035 avverka gran inom markerat område på karta 1 samt transportera ut virket
6. underhåll av befintliga siktgator
7. underhåll av vägtrumma som markerats på karta 1
8. framföra motordrivet fordon på väg som markerats på karta 1
9. markägare att, innan 2028, hämta sprängsten på plats som är markerad på karta 1
10. underhålla och ersätta befintliga jakttorn, se karta 2
11. breddning till 4 meter och därefter underhåll av de vägar och vägdiken som markerats på karta 1 under förutsättning att:
 - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen. Så kallat krossgrus är tillåtet
 - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet.
12. akuta reparationsåtgärder¹ på ledningar. Undantaget omfattar inte förebyggande röjning av ledningsgator, planerat byte av ledningar eller stolpar, flytt av ledningar eller andra åtgärder som kan planeras. Vid åtgärderna ska skador på mark, stigar, stängsel och friluftsanordningar undvikas, men om de uppstår ska de återställas så fort som möjligt, dock senast inom tre månader.
13. underhåll av ledningar¹ inkl. ledningsgator under förutsättning att:
 - markskador minimeras och eventuellt uppkomna skador repareras
 - inget material tillförs området som kan innehålla för området främmande arter eller förorenande ämnen
 - överskottsmassor och överblivet material forslas ut ur naturreservatet
 - åtgärder genomförs under perioden 1 september - 31 mars
 - en, hassel, nypon, slån, apel och hagtorn ska sparas om de inte utgör hinder för elsäkerheten eller ledningsunderhåll
 - framkomlighet på stigar inte har försämrats när arbetet har avslutats

¹ Vid drift, underhåll och akuta reparationer får motordrivna maskiner och fordon köras och parkeras i, till och från ledningsgatan. Träd och buskar får fällas och beskäras i ledningsgatan i den utsträckning som krävs för elsäkerheten. Länsstyrelsen upplyser om att det kan finnas träd med höga naturvärden i ledningsgatan, varför en noggrann bedömning bör göras av hur mycket åtgärder som nödvändiga.

- all ved lämnas inom reservatet men ska tas bort från stigar
- informationsskyltar sätts upp vid reservatets parkeringsplatser innan åtgärder påbörjas, om åtgärderna tar minst två dagar. Dessa ska innehålla information om vad som görs och telefonnummer till kontaktperson. Skyltarna ska tas ner direkt efter det att åtgärden avslutats.

Karta 1: Kartan visar var i området vissa undantag från A-föreskrifterna gäller.

Karta 2: Kartan visar var i området vissa undantag från A-föreskrifterna gäller.

2024-11-13

511-7334-2018

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas med stöd av 7 kap. 6 § MB ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla åtgärder inom området enligt följande:

1. utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar
2. anläggning och underhåll av friluftslivsanordningar exempelvis informationsskyltar
3. naturvårdande skötsel:
 - a. avverkning av gran
 - b. fällning, röjning och ringbarkning av gran
 - c. veteranisering², skapande av högstubbar, lågor och hålträd
 - d. frihuggning av grova ädellövträd
 - e. sådd och plantering av löv och användande av hägn som skydd för plantor
 - f. uppsättning av mulmholkar
 - g. betesdrift, stängsling och slåtter på fastigheten Tranehult 1:2
 - h. hydrologisk restaurering på fastigheten Tranehult 1:2
4. bekämpning av främmande arter
5. utsättning av hotade arter inom artgrupperna lavar, mossor och svampar, där utsättningar krävs för att stärka artens möjlighet till långsiktig överlevnad i länet samt
6. undersökningar och dokumentation av friluftsliv, mark, vatten samt växt-, svamp- och djurliv.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservat samt om ordningen i övrigt inom naturreservat (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.). Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada levande eller döda träd, buskar och grenar
2. skada, plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar annat än enstaka exemplar. Det är dock tillåtet att plocka matsvamp
3. sätta upp tavla, affisch, skylt, snitsel eller göra inskrift
4. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg
5. elda
6. inplantera för området främmande arter

² Veteranisering: mekanisk åverkan eller bearbetning på träd för att påskynda åldrande och skapande av sådana trädstrukturer som främst uppträder på gamla träd.

2024-11-13

511-7334-2018

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

7. anordna lägerverksamhet, tävlingar eller andra arrangemang samt att
8. utföra undersökningar som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön. Detta krav om tillstånd gäller dock inte vid insamling och dödande av ryggradslösa djur om insamlingen krävs för att en säker artbestämning ska kunna ske, den görs manuellt genom plockning, håvning eller motsvarande (alltså ej med fällor) och den görs utan att bark, ved eller andra substrat skadas. Kravet om tillstånd gäller inte heller plockning av växter, bär eller matsvamp.

Upplysningar:

Om föreskrifterna

A-föreskrifterna gäller för åtgärder och verksamheter som genomförs med stöd av äganderätt eller andra juridiska rättigheter, t.ex. nyttjanderätt och servitut. I det fall en åtgärd som enligt lag enbart får utföras av en rättighetsinnehavare, utförs av en person som saknar rättighet, omfattas denna person av de förbud som meddelas i A-föreskrifterna. Således gäller A-föreskrifterna till exempel för alla personer som röjer sly eller avverkar i reservatet, eftersom en sådan åtgärd endast får utföras av rättighetsinnehavare (eller av annan efter medgivande från rättighetsinnehavare).

B-föreskrifterna ger reservatets förvaltare rätt att utföra åtgärder i området såsom skötselåtgärder, dokumentation och markering av reservatsgränser. Dessa föreskrifter förpliktagas markägaren att tåla.

C-föreskrifterna gäller för allmänheten. Föreskrifterna riktar sig även till markägaren och andra med särskild rätt till fastigheten då dessa utövar aktivitet som inte är knuten till dessa rättigheter.

Då Länsstyrelsen ska sätta ut arter ska markägaren informeras.

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (C-föreskrifterna) träder i kraft den 14 december 2024 oavsett om beslutet överklagas.

Förbudet mot eldning avser eldning och grillning med fasta bränslen som ved, kol, kottar, gräs, ris. Skälet är att eldning med fasta bränslen utgör en brandfara, och att grenar, stammar, kottar etc. har betydelse för områdets djur, växter och svampar. Föreskriften gäller inte campingkök som drivs med gas eller flytande bränsle om dessa används på ett brandsäkert sätt.

2024-11-13

511-7334-2018

Ersättning

I 31 kap. miljöbalken finns bestämmelser om rätt till ersättning från staten med anledning av föreskrifter om åtgärder och inskränkningar som rör naturreservat.

Andra bestämmelser

Länsstyrelsen erinrar även om att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet, eller som ett komplement till föreskrifterna är bland andra:

16 § lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Under tiden den 1 mars-20 augusti ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

2 kap. 1, 6-8 §§ kulturmiljölagen (1988:950), fornlämningar

De fornlämningar som återfinns inom reservatet är skyddade enligt lag. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen får vidta de åtgärder som behövs för att skydda, vårda och undersöka en fornlämning.

7 kap. 13-18h §§ miljöbalken, strandskyddsbestämmelser

Strandskyddsområde berör de delar av reservatet som ligger inom 100 meter från sjöar och vattendrag. Strandskyddsbestämmelsernas syfte är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Åtgärder som kan skada eller motverka syftet med strandskyddet är förbjudna.

11 kap. miljöbalken, vattenverksamhet, samt lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Med vattenverksamhet avses bland annat uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar, bortledande av vatten från eller grävning och rensning av vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Även åtgärder som utförs för att avvattna mark eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för ett visst ändamål är att betrakta som vattenverksamhet (markavvattning).

2024-11-13

511-7334-2018

4-9 §§ artskyddsförordningen (2007:845), fridlysta arter

Många arter är fridlysta. Det innebär att djuren och växterna inte får skadas eller störas, och i många fall även att fortplantningsområden och viloplatser är skyddade. Alla fåglar, groddjur, kräddjur, fladdermöss samt orkidéer är fridlysta, och dessutom ett urval av andra organismer. Flodpärlmussla är fredad enligt förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716).

12 kap. 6 § miljöbalken

För verksamheter och åtgärder som kan ändra naturmiljön väsentligt krävs samråd med Länsstyrelsen, i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av tillståndsplikt eller anmälningsplikt enligt miljöbalken. Inom reservat kan t ex underhåll av ledningsgator eller vägar omfattas av samrådsplikt.

Artikel 7 i Europaparlamentets och Rådets Förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter: Invasiva främmande arter av unionsbetydelse får inte avsiktligt tillåtas reproducera sig, växa eller odlas.

Hur man överklagar

Eventuellt överklagande skickas till halland@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen, 301 86 Halmstad. Ange vilket beslut som överklagandet gäller, t.ex. genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs.

För att överklagandet ska kunna prövas måste det komma in till Länsstyrelsen senast den **13 december 2024**. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Regeringen för prövning.

Kungörelse av beslut

Detta beslut kommer att kungöras i ortstidning och i länets författningssamling enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen i Hallands län och Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/halland.

Beskrivning av området

Fylleklevs naturreservat utgörs av fem separata delar som ligger som på ett pärlband i Falkenbergs skogsbygd i nemoral zon. Landskapet är kuperat och omgivningarna domineras av skog, både produktionsgranskog men även naturskogsartad ädellövsog. Fylleklev ligger mitt i ett kluster av andra ädellövyckelbiotoper varav en hel del har getts ett formellt skydd; inom en radie av 4 km finner vi här 12 st biotopskydd, 5 st naturvårdsavtal och 7 st naturreservat och ytterligare ett är under bildande.

Bok dominerar i naturreservatet med inslag av ek på några håll. Åldern uppskattas till minst 180 år i de nyckelbiotopklassade delarna och skogarna hyser många biologiskt sett värdefulla strukturer. Död ved förkommer i form av lågor, högstubbar men även i levande träd och här finns både grova och senvuxna bokar, håligheter med mulm, bukettväxande träd och många gamla träd. Ädellövsogarna uppvisar ett varierat utseende bland annat utifrån deras olika historik. Listan över naturvårdsintressanta lavar och mossor i och intill reservatet är imponerande lång. Hela 24 rödlistade och 62 regionalt intressanta arter är funna med fynd som liten lundlav, bokkantlav, bokvårtlav och gul pysslinglav. Dessa tyder på en lång kontinuitet av ädellövträd och gör området mycket skyddsvärt. I den södra delen är marken rikare och här tränger grundvatten fram och bildar små rännilar. Här är mossfloran särskilt rik liksom kärlväxtfloran med skuggmossa, mörk husmossa, gullpudra och tandrot. Traneholt, i norr, är en gammal gårdsmiljö med rester från husgrunder, fägata, odlingsrösen, stora ekar och öppen mark. Små granplanteringar i olika åldrar ligger spritt över naturreservatet, liksom något enstaka hygge.

Uppgifter om reservatet

Namn	Fylleklevs naturreservat
Kommun	Falkenberg
Distrikt	Askome och Gällared
Reservatet bildades år	2024
Areal	53,8 hektar
Lägesbeskrivning	4 km sydväst om Gällared
Naturgeografisk region	Region 11. Sydsvenska höglandets västdel
Naturvårdsregister-ID	2062861

2024-11-13

511-7334-2018

Fastigheter och marksamfälligheter	Fylleklev 1:3, Tranehult 1:2 och Fylleklev s:1
Markägarkategori	Enskild och staten
Förvaltare	Länsstyrelsen

Ärendets handläggning

Fastigheten Tranehult 1:2 har av Naturvårdsverket förvärvats i 2 omgångar, dels 2005 då Bergvik skog sålde det norra skiftet dels 2014 då Göteborgs stift sålde det södra skiftet. År 2017 kontaktade markägaren till fastigheten Fylleklev 1:3 Länsstyrelsen med ett intresse att skydda delar av fastigheten som naturreservat. Förhandlingar inleddes och 2023 tecknades ett avtal om intrångsersättning mellan markägaren och staten. Staten har nått en överenskommelse med markägarna till del av Fylleklev s:1 och avtalsskrivande pågår.

2024-09-02 skickades förslag till beslut och skötselplan ut på remiss till myndigheter, organisationer och berörda sakägare. Svar inkom från Falkenbergs kommun, SGU, Skogsstyrelsen, E. ON Energidistribution AB samt en privatperson. I bilaga 3 redovisas yttrandena samt hur Länsstyrelsen valt att beakta dem.

Länsstyrelsens bedömning

Val av område och skyddsform

Områdets värdekärnor utgörs av hedbokskog och hedekskog med gamla, senvuxna träd, död ved och andra strukturer som är viktiga för den biologiska mångfalden samt en skyddsvärd kryptogamflora. Detta gör att reservatet bedöms ha höga värden på beståndsnivå. Värdekärnorna omfattar sex hela eller delar av nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt. Reservatet ligger inom värdetrakt för ädellövskog (4 - Hallands mellanbygd) och utgörs till stor del av ädellövskog som är en prioriterad skogstyp enligt Nationell strategi för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017). Sammantaget gör detta att området är prioriterat för skydd enligt den nationella strategin för formellt skydd av skog (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017).

Det som kan hota värdena är bl.a. avverkning, dikning och annan negativ förändring av hydrologin, plantering av främmande trädslag, konkurrens från gran, exploatering samt fragmentering av biotoperna. Även exploateringar utanför reservatets gränser kan i vissa fall vara negativa för natur- eller upplevelsevärden.

Då ett rationellt skogsbruk inte är förenligt med bevarandet av arterna i området

2024-11-13

511-7334-2018

behövs någon form av långsiktigt skydd. Området kräver en del skötsel- och restaureringsinsatser vilket medför att en skötselplan behövs. Vidare krävs ordningsföreskrifter för att bevara områdets värden. Naturreservat är därmed den lämpligaste skyddsformen.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd, Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv".

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Naturreservatet ingår i det kommunala naturvårdsprogrammet, Bergs naturskog-Boa, som klass 1. Naturreservatets södra halva är angivet som riksintresse för naturvård (Boaberg), (MB 3 kap. 6 §).

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser, hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande översiktsplanen.

Intresseprövning

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, att avgränsningen av området, reservatets omfång och föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten.

Medverkande i beslutet

Detta beslut har fattats av landshövding Anders Thornberg. I handläggningen av ärendet medverkade naturvårdsdirektör Henrik Martinsson, antikvarie Jenny Nord och naturvårdshandläggare Monica Mathiasson. Den sistnämnda har varit föredragande.

Anders Thornberg

Monica Mathiasson

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

Bilaga 1 Skötselplan

Bilaga 2 Rödlistade och regionalt intressanta arter

Bilaga 3 Sammanställning av inkomna remissvar

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Skötselplan för Fylleklevs naturreservat

i Falkenbergs kommun

Titel: Fylleklevs naturreservat
Diarienummer: 511-7334-2018
Författare: Monica Mathiasson

Kartor: © Länsstyrelsen Halland © Lantmäteriet Geodatasamverkan © Naturvårdsverket

Förord

Skötselplanen riktar sig främst till reservatets förvaltare och är utformad så att syftet med reservatet ska kunna uppnås. Reservatet är indelat i skötselområden, och i varje skötselområde beskrivs hur området ser ut idag, vilka kvaliteter man vill ha, och vilka åtgärder som kan behövas. Skötselplanen har en hög ambitionsnivå, men då förvaltarens resurser styrs av politiska beslut är det inte säkert att alla åtgärder kan genomföras. Till hjälp för förvaltaren har därför en prioritering av åtgärderna gjorts.

Innehållsförteckning

Förord.....	1
1. Syfte med säkerställande och skötsel.....	3
2. Beskrivning av området.....	4
2.1 Markslag, naturtyper och arter.....	4
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt naturförhållanden	7
2.3 Beskrivning av bevarandevärden.....	13
2.4 Referenser	17
3. Skötsel av området	17
3.1. Generella riktlinjer.....	17
3.2 Skötselområden	19
4. Friluftsliv och turism	23
Beskrivning.....	23
Mål.....	24
Åtgärder	24
5. Tillsyn, dokumentation och uppföljning	25
6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	25
7. Kartor	27
7.1 Översiktskarta	27
7.2 Skötselkartor	28
7.3 Naturtypskarta	30
7.4 Målnaturtypskarta.....	31
7.5 Naturtyper enligt Natura 2000.....	32
7.6 Naturvärden och naturskydd.....	33

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att vårda, bevara, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer samt att skydda, återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Ädellövskogar, lövsumpskogar, grova lövträd, öppna miljöer och en naturlig hydrologi ska gynnas i naturreservatet.

Naturreservatets skogar ska bevara och utveckla strukturer och funktioner som är viktiga för den biologiska mångfalden, såsom hög, kontinuerlig tillgång av död ved i olika nedbrytningsstadier, gamla, grova eller senvuxna träd samt olikåldrighet i trädskiktet. Skogsmiljöer ska bevaras och utvecklas både genom fri utveckling och genom naturvårdande skötselinsatser. Även biologisk mångfald kopplad till blomrika miljöer och solbelysta träd och buskar ska värnas. Syftet är även att skapa möjligheter för arter att sprida sig inom området.

Reservatet ska möjliggöra och vara tillgängligt för rekreation och friluftsliv i den mån områdets biologiska värden inte hotas.

Syftet skall nås genom att:

- land- och vattenmiljöerna skyddas mot exploatering och produktionskogsbruk,
- gran avvecklas och röjs fortlöpande
- solitära ädellövträd som drabbas av igenväxning friställs och efterträdare till dessa utses och gynnas
- lövträd och buskar av löv planteras, gynnas genom röjning och hägnas mot viltbete vid behov
- död ved skapas genom skötselåtgärder samt utsättning av mulmholkar vid behov,
- blomrikedom gynnas både i skogsmiljöer och vid Tranehults tidigare inägomarker till exempel genom betesdrift och slåtter
- hydrologisk restaurering tillåts på fastigheten Tranehult 1:2 och hela områdets naturliga hydrologi bevaras opåverkad
- främmande arter bekämpas om de riskerar att skada de naturvärden som reservatet avser att bevara
- anläggningar för friluftslivet iordningställs och underhålls på fastigheten Tranehult 1:2 och information om områdets naturvärden tillgängliggörs i hela naturreservatet
- området i övrigt lämnas för fri utveckling så att mängden död ved och inslaget av gamla träd ökar samt att
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper beaktas i skötseln av reservatet.

2. Beskrivning av området

2.1 Markslag, naturtyper och arter

Indelning enligt marktäckedata

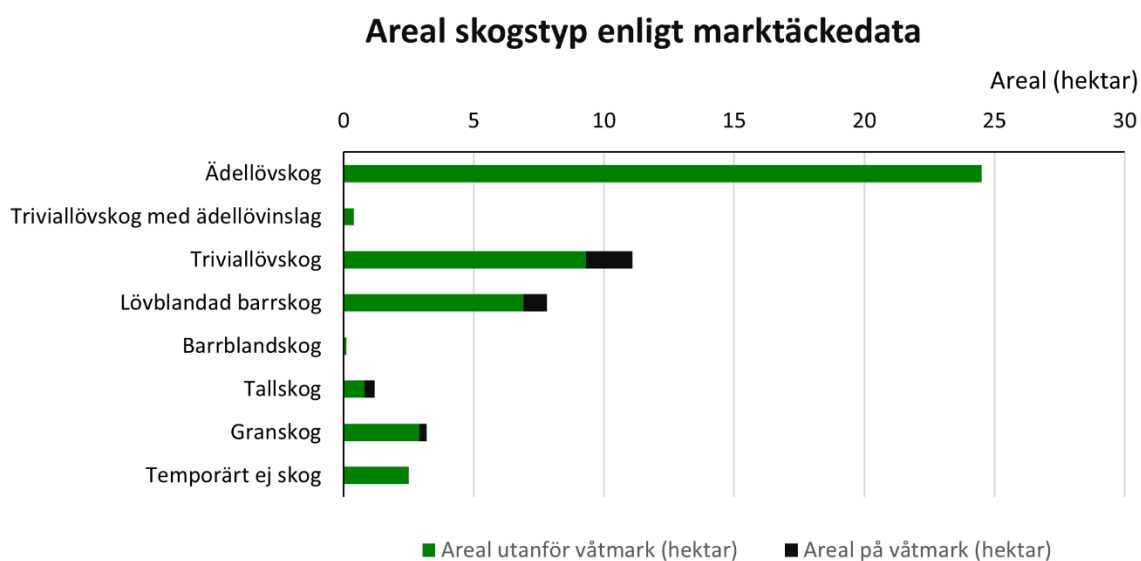
Nedan presenteras indelning i naturtyper och arealer av dessa enligt Naturvårdsverkets marktäckedata, som är en satellitbaserad naturtypskartering.

Tabell 1. Arealen av olika naturtyper enligt marktäckedata.

Naturtyper (marktäckedata)	Areal utanför våtmark (hektar)	Areal på våtmark (hektar)	Total areal (hektar)
Ädellövskog	24,5	0,0	24,5
Triviallövskog	9,3	1,8	11,1
Lövblandad barrskog	6,9	0,9	7,8
Triviallövskog med ädellövinslag	0,4	0,0	0,4
Temporärt ej skog	2,5	0,0	2,5
Tallskog	0,8	0,4	1,2
Granskog	2,9	0,3	3,2
Barrblandskog	0,1	0,0	0,1
Öppen våtmark	-	-	0,2
Övrig öppen mark med vegetation	-	-	1,6
Exploaterad mark	-	-	1,2
Totalt skogsmark	-	-	50,8
Totalt produktiv skogsmark	-	-	49,4
Totalt all mark	-	-	53,8

Figur 1. Fördelningen av olika markslag inom reservatet enligt Naturvårdsverkets marktäckedata.

Figur 2. Arealen av olika skogstyper i reservatet enligt Naturvårdsverkets marktäckedata.

Arter och naturtyper av Natura 2000-typ

Natura 2000-naturtyp	Areal (hektar)
Näringsfattig bokskog, 9110	42
Totalt	42

Natura 2000-arter - Habitatdirektivets bilaga 4: Hasselmus

Rödlistade och regionalt intressanta arter

24 respektive 62 stycken, se förteckning i bilaga 2 till beslutet om naturreservat.

Stor knopplav (tv) och den i området karaktäristiska fällmossan (th).

Havstulpanlav

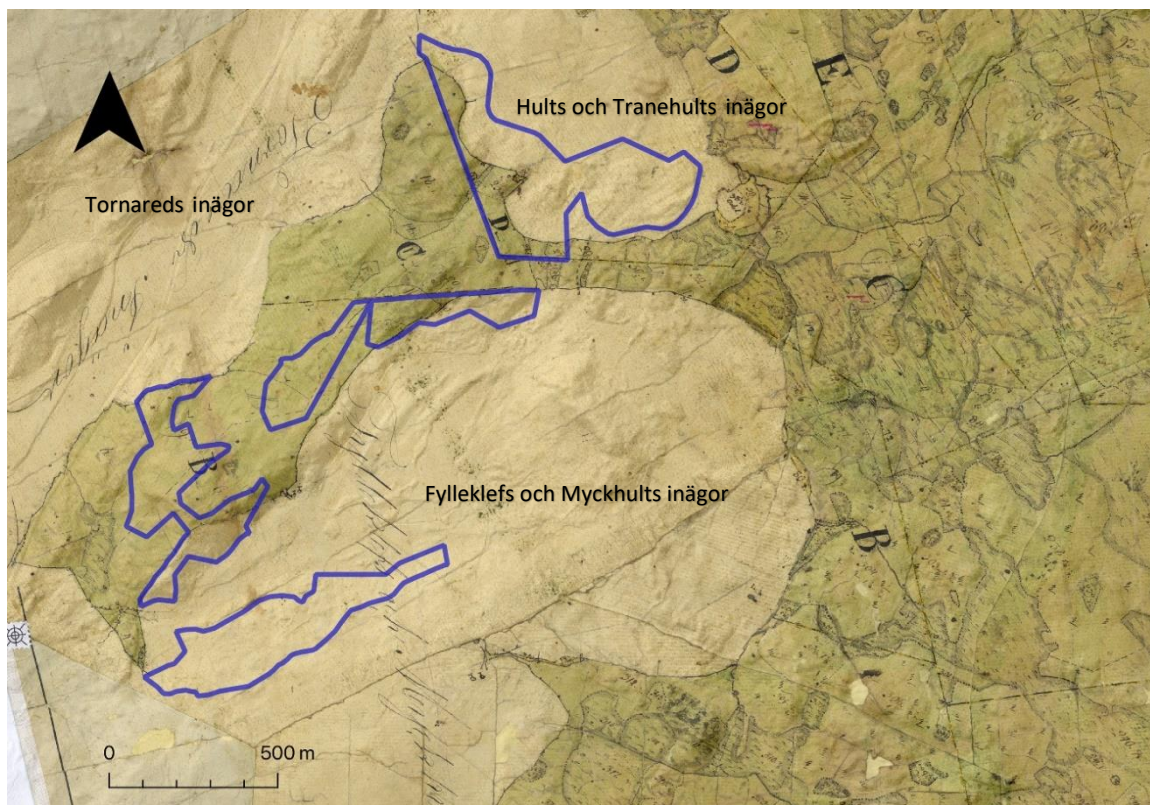
2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt naturförhållanden

En granskning av Malmströms kartor över Hallands skogars utbredning sedan 1650 visar att Fylleklevs naturreservat ligger i ett område som mestadels varit skogsbeklätt. Det innebär att här finns en kontinuitet av skog i eller alldeles intill. Skogsområdena var stora och relativt sammanhängande vilket resulterade i en god konnektivitet. På kartan från 1650 ser vi att området ingick i ett skogsområde som kallades "Aukumme skough", Figur 1. De närliggande skogarna benämns "Boke skough", "Lya Böge skough" och "Booke skough" vilket talar för oss att det även i Fylleklev högst troligt handlade om bokskog. Av kartan framgår att det främst är de norra delområdena som var beskogade.

Malmströms karta från 1850-talet visar att skogarna i omgivningarna splittrats upp, men att stora delar av reservatet var täckt av lövskog, vilket även generalstabskartan från 1870-talet visar. Alla de fyra nordliga delområdena är skogsklädda, medan laga skiftes-kartan från 1824 (tidpunkt för fältarbete, arbetet avslutades 1830 vid laga skiftet) visar att i stort sett var det den dåtida utmarken som var skogsklädd, se Figur 2. Kartan gällde den gemensamma utmarken till Bökhult, Kila by, Gällareds-Hult, Tranehult m.fl. byars och hemmans skifteslag i Krogsereds och Gällared socknar. Syftet var att rättvist dela upp utmarken åt gårdarna (ex Fylleklev, Tornared och Tranehult). Här ser vi att just det sydligaste delområdet tillhör "Fylleklevs och Myckhults" inägor, liksom att det nordligaste delområdet delvis ligger på "Hults och Tranehults" inägor.

Figur 1. Karta över Hallands skogar år 1650, från Malmström (1939).

Figur 2. Utsnitt ur 1824 års skifteskarta (fastställd 1830) över utmarkerna. Myckelts och Fylleklevs inägor hängde då ihop, liksom Hults och Tranehults.

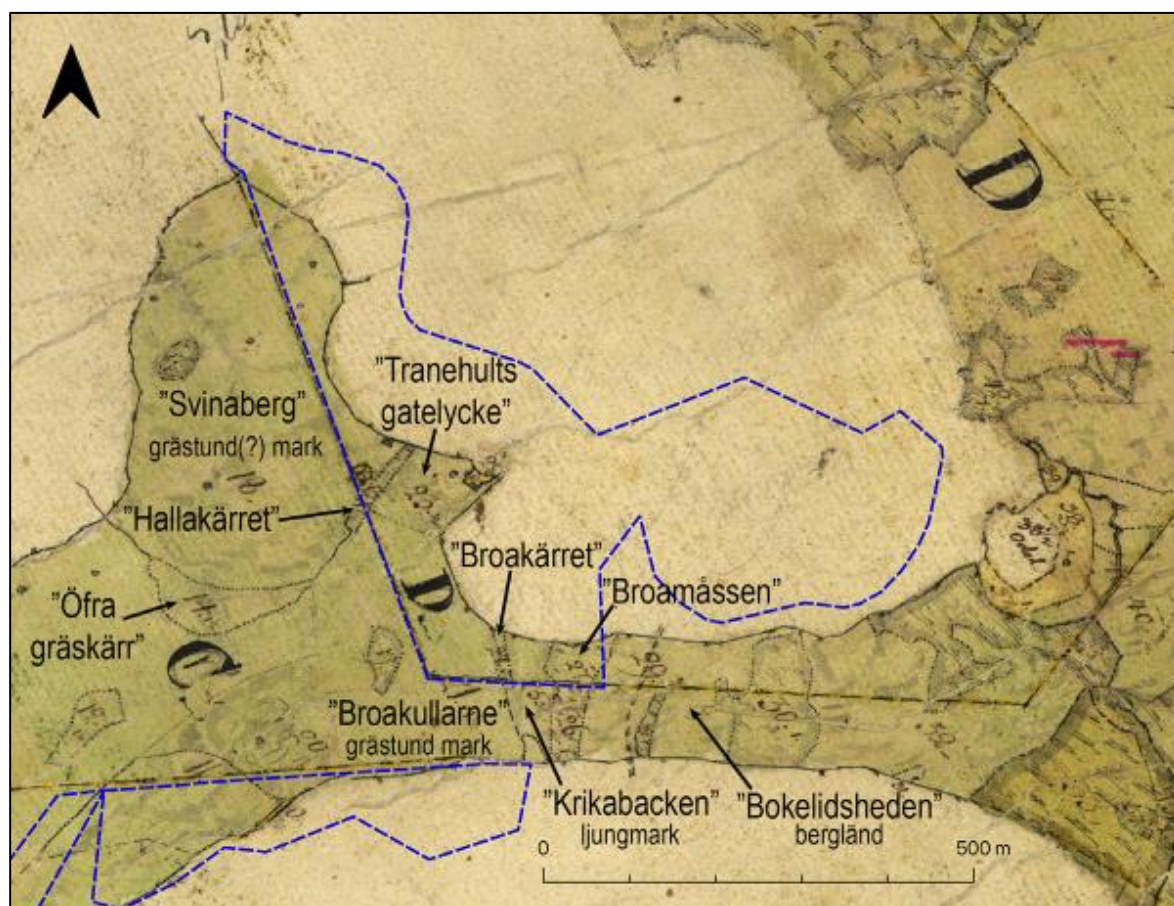
Ur utredning av kulturmiljön i Tranehult, (2024. Kula AB)

”Tranehult är belagt i skriftliga källor (en mantalslängd) första gången 1603, då det stavas *Thrannholt*. Förleden i namnet är sannolikt fågelnamnet *trana*, medan efterleden är det i halländska ortnamn vanliga *hult* i betydelsen ”liten skog” eller ”skogsdunge”. I skattelängden 1613, liksom även i den första svenska längden 1646, upptas gården som ett fjärdedels hemman kronohemman. Det rör sig här om en låg taxering, vilket tyder på att försörjningsmöjligheterna bedömts som relativt knappa. Gården övergavs slutligen 1894, då den inköptes av staten för 4500 kronor och införlivades i Kila kronopark som bildats något är tidigare.

Äldre storskaliga kartor över Tranehults gamla inägor saknas. Däremot finns den nämnda skifteskartan över utmarken, Figur 2. ”Tranehultsdelen” av naturreservatet berör en del av utmarken, framför allt i väster. I figuren nedan, Figur 3, har uppgifterna ur kartans beskrivning satts ut. Där kan man bland annat utläsa att de mest utmarksnära delarna av Tranehults utmark var mycket öppna i början 1800-talet. Den tidigare utmarken i västra delen av reservatsområdet utgör en del av ”Svinaberg” som karakteriseras som ”grästunn mark”. Samma förhållande gäller för ”Broakullarna” lite längre söderut.

Strax innanför dessa båda marker ligger Tranehults tomt, från vilken en kort fägata leder ut, inklämd mellan inägogränsen och en liten, svagt gulfärgad yta. Den senare utgörs sannolikt av en köksträdgård som, liksom fägatan, finns kvar.

Ytterligare en guldfärgad trädgårdsyta är placerad nära reservatsgränsen ett hundratal meter längre västerut. Alldeles intill ägogränsen, nära "Hallakärret", är en byggnad utsatt: Kartans beskrivning upplyser inte om vilken typ av bebyggelse det är frågan om. Möjligen rör det sig om en backstuga eller dylikt. På den aktuella platsen finns en husgrund kvar."

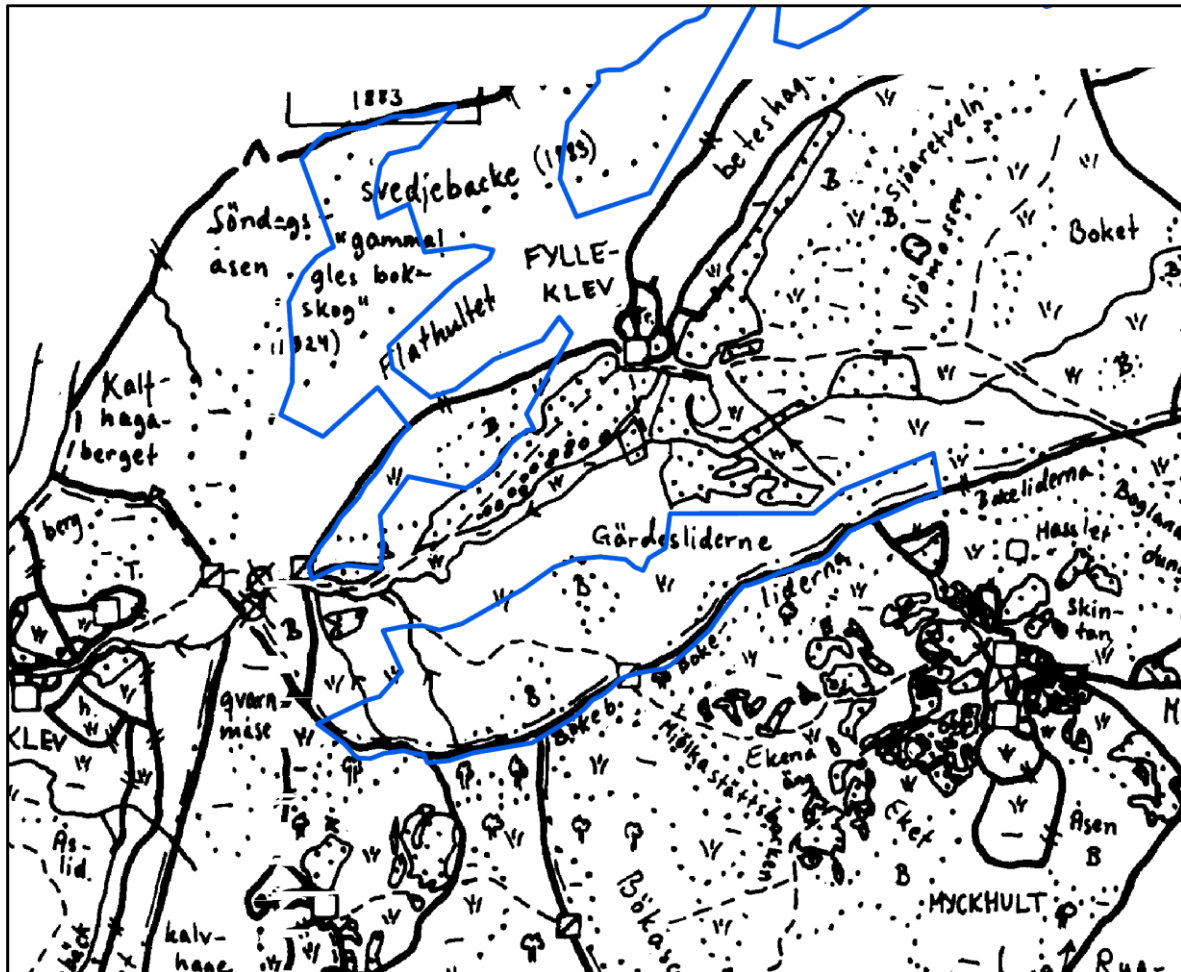

Figur 3. Storskaligt utsnitt ur 1824 års skifteskarta med namnuppgifter.

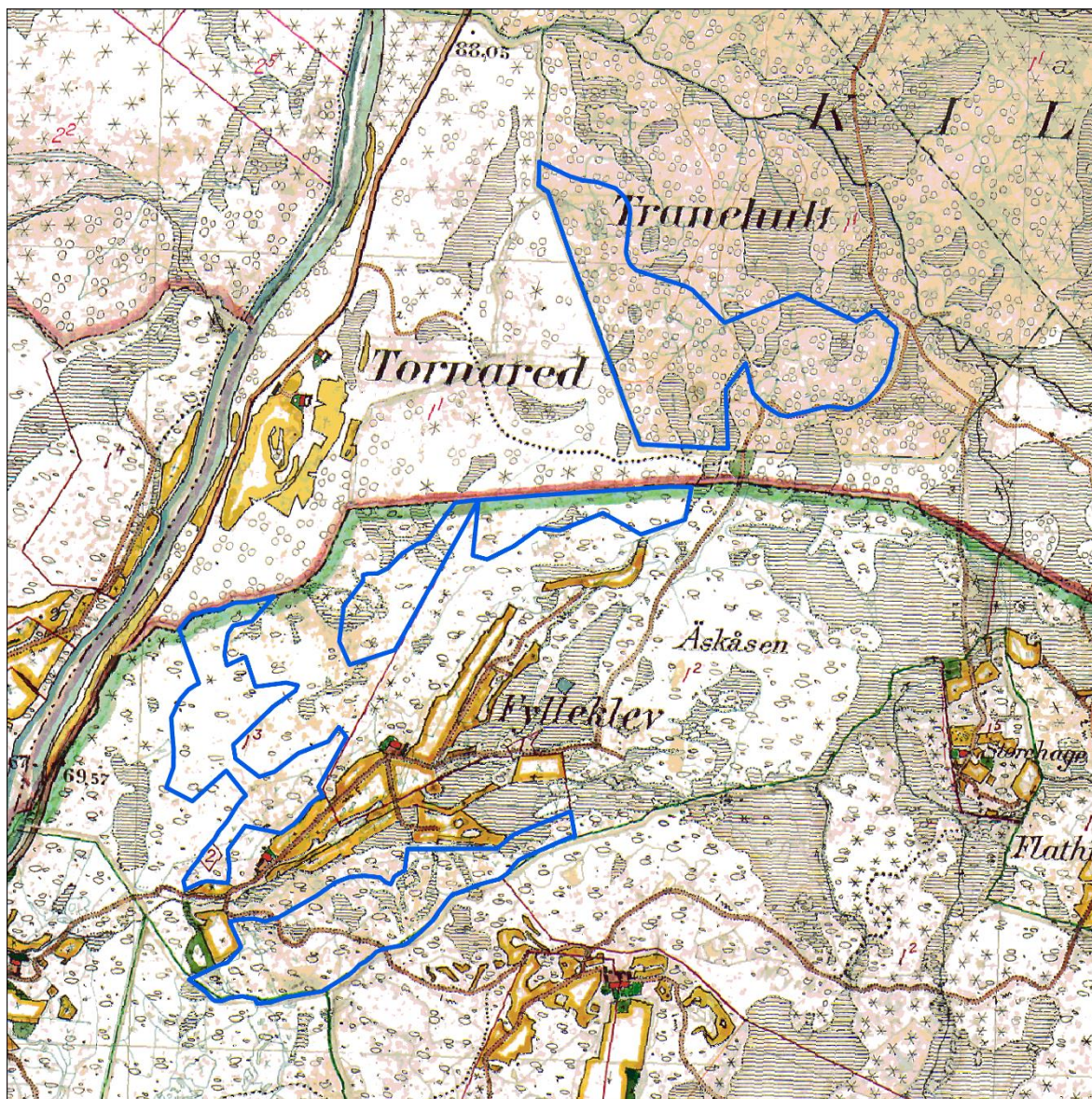
Fylleklev skiftades inte förrän på 1880-talet och 1883 upprättades en skifteskarta. Denna visar att det sydligaste delområdet (som idag utgörs av bokskog med ekinslag) hörde till inägomarken men låg utanför de centrala delarna. Här fanns inga åkrar, vilket inte är förvånande med tanke på att terrängen är brant. De olika ytorna på kartan karakteriseras omväxlande som "backar" (öppen mark) och "kärr". En av ytorna benämns som "kärrbacke". På det historiska kartöverlägget ser vi att området ingår i det som benämns "Gärdesliderne" där "gärde" står för inhägnat område som används för bete eller slåtter och "liderne" betyder backe.

På skifteskartan över Myckelt 1845 ser man att det på Myckelts inägomark, som ligger utmed naturreservatets sydligaste delområde, ligger åtminstone tre olika områden som benämndes "Bokeliderne". I denna bitvis starkt sluttande terräng innebär det alltså att det alldeles intill reservatet fanns bokskog.

Lite kuriosa om Fylleklev: första gången det är belagt i skriftliga källor är från 1580, i jordeboken, och utgjorde då ett enstaka hemman. 1646 redovisades Fylleklev (Fylleklöff) som ett kronohemman, ett halvt hemman. Förleden i namnet Fylleklev kan återspegla ett äldre namn *Fylla* på bäcken, som rinner genom gården, medan *klef* betyder ”väg uppför brant stigning.

Kartöverlägg saknas över den norra delen av naturreservatet.

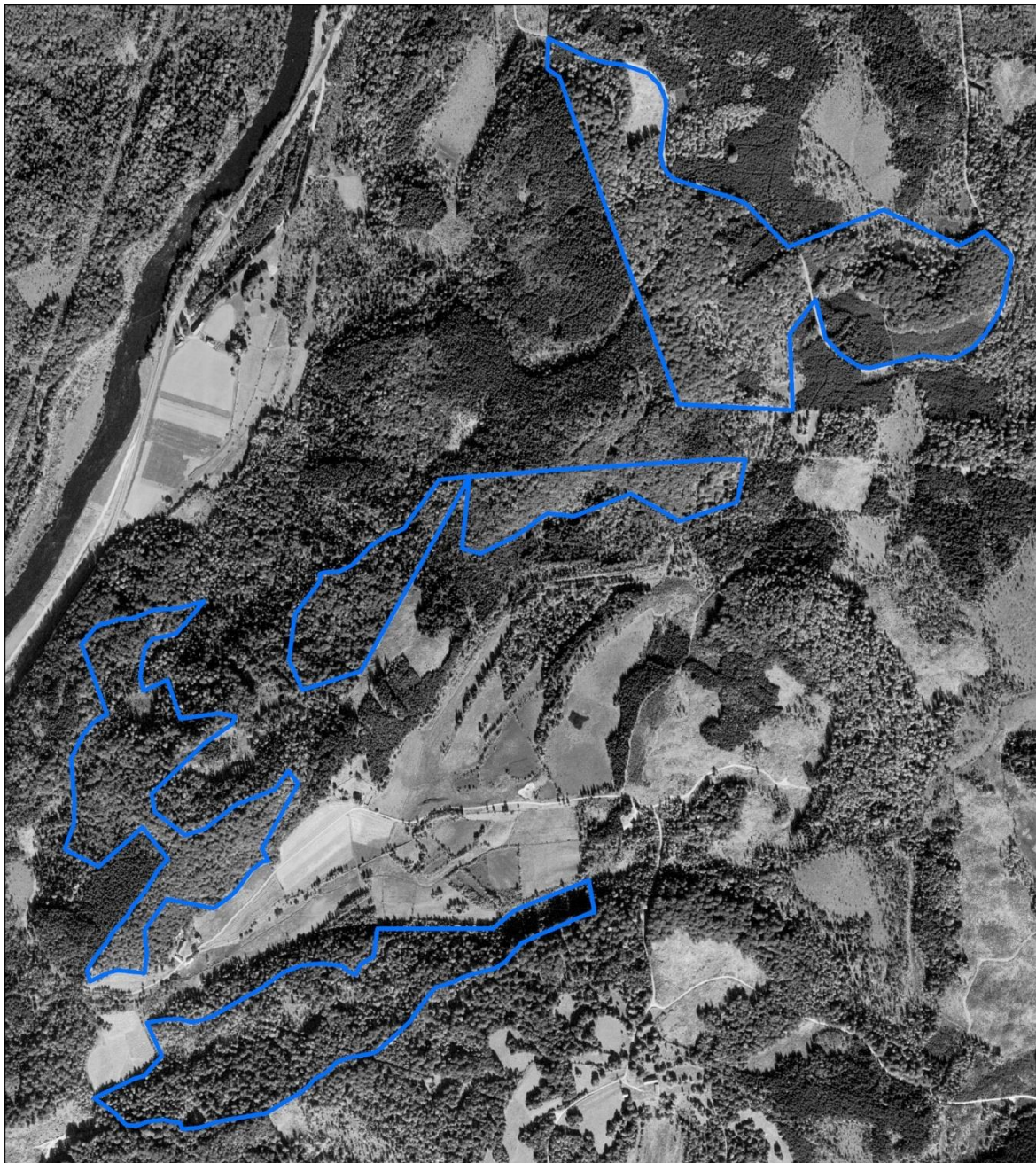

Figur 5. Häradsekonomska kartan från 1920-talet.

Av den Häradsekonomska kartan från 1920-talet framgår att reservatet vid denna tid nästan är helt klätt av lövträd och att några gårdsmiljöer eller torp inte är uttridade, Figur 5. Tydligt är att lövdominansen är stor även i omgivande skogar. Vägen mellan Fylleklev och Myckelt har en annorlunda sträckning än dagens vilket även är fallet för vägen till Tranehult i norr, där dagens tillfartsväg från väg 716 ännu inte byggts.

Fram till 1960 har omföring av löv till gran satts i gång, se Figur 6. Främst utanför reservatet men även till viss del inom. I Tranehult-delen ser vi att inägomarken med odlingsrösen och stenmurar är planterade. Dessa granar avverkades i början av 2000-talet och en liten del är återplanterad med gran, i övrigt är marken öppen. På ortofotokartan, allra längst upp i norr syns en avverkad yta som senare planterades med gran. Vissa av granarna i detta norra delområde har på senare år angripits av granbarkborre varpå de tagits bort. I Fylleklevs-delarna har några små områden förts om till gran.

Gallring av bokbeståndet har skett i den östligaste delen av det nordliga delområdet, som sedan följdes av markberedning. Ädellövskogen norr om gården Fylleklev hyser inte den mängd död ved som förväntats vilket sannolikt beror på ett kontinuerligt uttag. I stort sett överallt i ädellövskogarna har granen växt in och förekommer nu i alla åldrar mer eller mindre tät.

Figur 6. Ortofoto från 1960-talet.

Sammanfattningsvis kan man säga att det sedan 1600-talet funnits lövskog (högst sannolikt bokdominerad) i och alldeles intill reservatets olika delar trots bruk av skogen som inägomark och utmark och sedermera delvis produktionskogsbruk.

I landskapet runtomkring finns flera ädellövskogar kvar sedan dess storhetstid på 1600-

talet och av dem har en del avgränsats som nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt enligt Skogsstyrelsen, se Karta 7.6. Vi befinner oss mitt i den värdetrakt för ädellövskog som pekats ut som underlag för arbetet med formellt skydd av skog (2021). Flera av dessa områden har skyddats formellt. I övrigt präglas landskapet av brukad skog, med betoning på gran, och med ett tynande odlingslandskap.

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska värden

Bokskogarna i Fylleklevs naturreservat ligger idag skilda åt och utgör en rest av ett tidigare sammanhängande sjok av ädellövskogar i Hallands mellanbygd. Boken är beståndsbildare överallt utom kring Tranehults gamla inägomarker i norra delen av reservatet, där eken dominerar. Överallt är den hedartade bokskogen gammal och hyser naturvårdsintressanta strukturer som lågor, högstubbar, håligheter med mulm, senvuxna träd och uppsvällda stambaser. Vi finner här ovanligt många fynd av bokskogsanknutna intressanta arter i och alldeles i anslutning till reservatet, särskilt vad gäller lavar och mossor men även bland kärlväxter, svampar och fåglar. Hela 24 rödlistade och 62 regionalt intressanta arter är funna. Någon särskild insektsinventering är tyvärr inte utförd, men skulle högst sannolikt resultera i fynd.

Bokkantlav, bokvårtlav, orangepudrad klotterlav, stor knopplav, bokfjädermossa, lunglav och mussellav visar alla på en lång kontinuitet av ädellövskog och i många fall på ett stabilt mikroklimat. Med andra ord återfinns hela listan på lavar och mossor i en bevarandevärd bokskog i mellersta Halland. Många av arterna hittar vi på flertalet ställen i reservatet. Den ymniga förekomsten av fällmossan bör nämnas särskilt.

Bokskogen söder om gården Fylleklev hyser även den ett ansevärt inslag av ek och ligger i en sluttning på en något rikare mark. På flera ställen tränger markvatten fram i rännilar omgivna av klibbal, gullpudra, skärmstarr och bäckbräsa. Den fuktiga miljön ger fina förutsättningar för en rik mossflora och vi finner här bland annat skuggmossa, dunmossa, mörk husmossa och skogshakmossa.

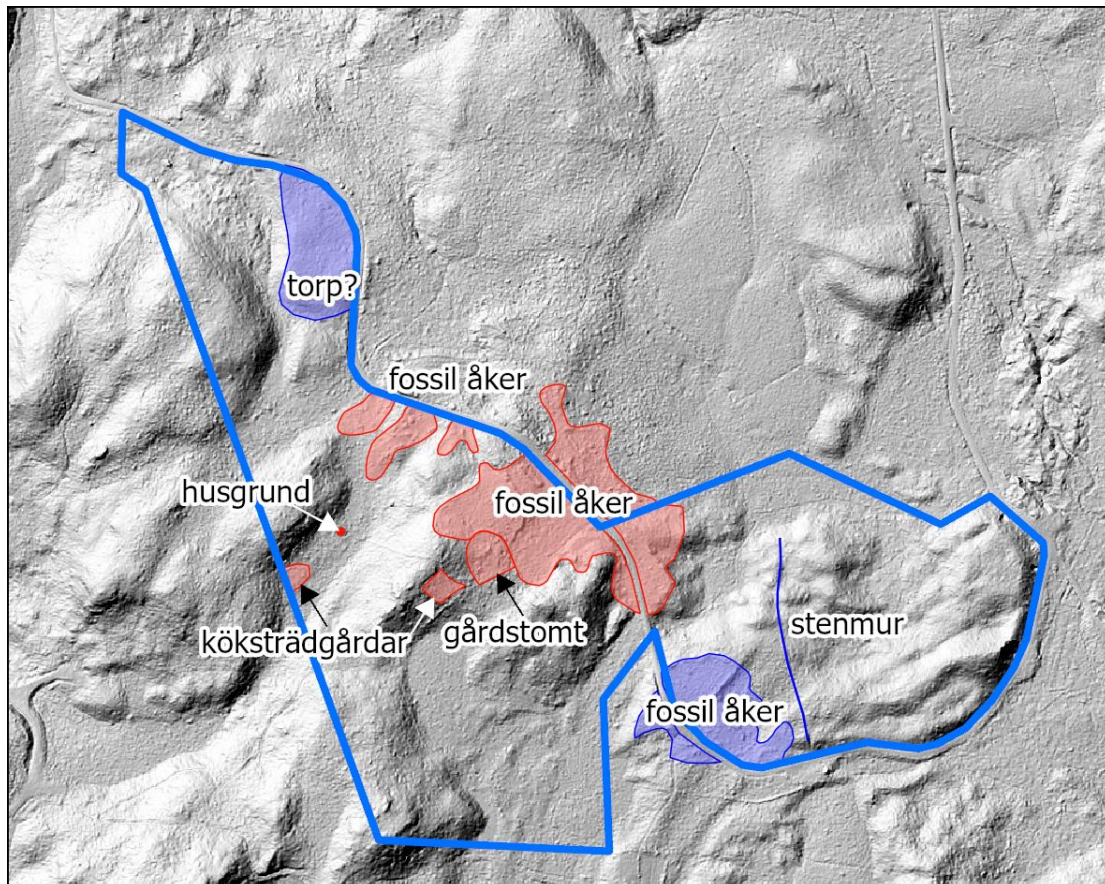
En grov bok med flera toppar som idag är död och utgör värdefull miljö för naturvårdsintressanta arter.

Geologiska värden

Från Myckelt i sydost i en riktning norr och västerut, över Fylleklev, utgörs berggrunden av en basisk granatamfibolit vilket verkar påverka artsammansättningen att bli något rikare. I övrigt utgörs berggrunden av granitisk gnejs som är en sur bergart.

Kulturhistoriska värden

Enligt nyligen utförd inventering (2024) konstaterades de fornlämningar som visas i Figur 7. I resterande del av reservatet har det endast noterats stenmurar.

Figur 7. Fornlämningsområden i norra delen av naturreservatet (saknas i resten av reservatet förutom stenmurar som finns här och var).

Lämningarna domineras av fossil åkermark av varierande karaktär. De sannolikt äldsta spåren av odling återfinns på ett par större ytor ömse sidor om vägen, nära den övergivna gårdstomten. Formerna utgörs av röjningsrösen, terraskanter och hak. Många av ytorna har en sentida karaktär genom att marken är ganska välröjd och att flera rösen tydligt har byggts på höjden genom sekundärt deponerat stenmaterial. Flera meterhöga terrasskanter indikerar dock långvarig brukning, möjligen redan under medeltiden. Sammantaget ger åkermarken emellertid ett småskaligt intryck, men en hög grad av terränganpassning. På åkerytorna ligger flera jordfasta block kvar.

Den fossila åkermarken längst i SO har mer utpräglad sentida karaktär och domineras av välröjda ytor och mycket stora rösen av tippkaraktär. Kanske har dessa åkrar tagits upp i ett sent skede. Stenmurens funktion i öster är oklar, förmodligen har den avgränsat odlingsmarken mot ytor som betats österut.

På den övergivna gårdstomten finns flera välbevarade husgrunder, bland annat rester efter mangårdsbyggnaden med bevarat spiseröse, källargrop och två trappor. Två intilliggande grunder efter ekonomibyggnaderna framträder också tydligt med synliga spår efter innerväggar. Gårdstomten omramas till stor del av stenmurar intill vilka det står fler äldre lövträd (ek och lönn). Samvariationen mellan grova träd och stenmurarna är här mycket tydlig. Själva tomtytan innehåller flera hasselbuskar. Området är dock kraftigt igenvuxet. Från husgrunden längst i sydväst utgår en kort fägata.

Strax intill tomten ligger en muromgärdad yta som motsvarar en av de gulmarkerade ytorna på 1824 års karta, troligen en tidigare köksträdgård. Den aktuella ytan är halvöppen, med flera grövre träd intill den norra stenmuren (tillika inägo gräns). Dessa träd bör hållas fria från uppväxande vegetation. Ytterligare en välbevarad köksträdgård (markerad på 1824 års karta) ligger intill gränsmuren mellan Tranehult och Fylleklev drygt hundra meter längre västerut. Här finns även några enstaka röjningsrösen samt en lång terrasskant. I närheten återfinns även husgrunden som svarar mot byggnaden intill ägo gränsen på skifteskartan.

Stenmuren mellan inäga (tv) och utmark (th).

Trappan till det gamla bostadshuset är inte sopad på ett tag.

Tv: Ekarna står i och nära odlingsrösena i den gamla åkermarken strax norr om gården Tranehult.

Th: Den stensatta brunnen håller fortfarande vatten

Biologiskt kulturarv

Reservatet uppvisar många spår från tidigare markanvändning. På några ställen är trädkronorna vida och sitter lågt vilket tyder på att de danats av en öppnare miljö, sannolikt en omgivande hävd. Rester av en inägomarksstruktur samt information i historiska kartor bekräftar mänsklig aktivitet under åtminstone flera århundraden tillbaka. På den före detta gården Tranehult är ekarna grövre och vi finner även gamla lönnar som ofta pryddes gården. Gamla hasselbuskar och brakved samt i fältskiktet stenmåra, blodrot och vårbrodd visar på tidigare öppna förhållanden. På före detta inägomark, som numera är trädklädd står gamla träd i kanten av stenmuren som skiljer mellan inägor och utmark.

I de tidigare utmarkerna tillhörande Fylleklev och Tranehult dominerar boken medan i de båda inägomarkerna (sydligaste respektive nordligaste delområdet) så utgör eken ett markant inslag.

Grov hasselbuske

Friluftsvärden

Framför allt vackra ädellövskogar att vandra i men även upplevelsen av ett forna inägolandskap med flera strukturer kvar (norra delen av naturreservatet).

Prioriterade bevarandevärden

Ädellövskogen med dess strukturer, markförhållanden och naturvårdsintressanta arter utgör högsta bevarandevärde.

2.4 Referenser

Artportalen. www.Artportalen.se

Bengtsson, E. och Simonsson, G. 1995 - 2003. Historiskt kartöverlägg. Kulturmiljö-enheten, Länsstyrelsen i Hallands län.

Connelid, P. och Wiking-Faria, P. 2018. Historiska kartor över Halland – 1700- och 1800-talen. Hallands kulturhistoriska museum. Varberg.

Connelid, P. 2021. Myckelt – och lite till... Översiktlig landskapshistorisk utredning på fastigheten Myckilt 1:9, Falkenbergs kn, Hallands län. Kula AB, rapport 2021-10-05.

Connelid, P. 2024. PM- kulturmiljö Tranehult. PM 2024-10-21.

Häradskartan över Halland 1919-1925.

Lantmäteristyrelsens arkiv: Laga skifte för Fylleklev 1883, akt nr M4-4:2, Laga skifte på gemensam utmark till Bökhult nr 1, Kila by, Gällareds-Hult, Tranehult nr 1 m.fl. byars och hemmans skifteslag i Krogsereds och Gällared socknar, 1830, akt nr 13-KRO-17.

Larsson, K. och Simonsson, G. 2003. Den halländska skogen – människa och mångfald. En underlagsrapport till en regional strategi för skogsskydd. Länsstyrelsen i Halland, Halmstad. Meddelande 2003:7.

Länsstyrelsen i Hallands län och Skogsstyrelsen. 2021. Värdeetrakter för skog och prioriterade skogstyper i Hallands län: underlag för arbetet med formellt skydd av skog. Länsstyrelsen i Halland, Halmstad. Meddelande 2021:02.

Malmström, C. 1939. Hallands skogar under de 300 senaste åren. Meddelande från statens Skogsförsöksanstalt volym 31, sidorna 171 - 300.

Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av sex hotade bokskogsarter. Rapport 5553.

Naturvårdsverket 2004. Kartering av skyddade områden. Kontinuerlig naturtyps-kartering. Rapport 5931.

3. Skötsel av området

3.1. Generella riktlinjer

Död ved

Ingen ved av lövträd eller tall får föras ut från reservatet, utan den ska lämnas så att mängden stående och liggande död och döende ved ökar. Lövrester av röjning och avverkning i öppna miljöer lägges på lämpliga ställen i reservatet, ex på nyupptagna hyggen dock ej över fornlämningar.

Gran

På sikt bör det inte finnas gran inom reservatet eftersom gran har negativ inverkan på värdena som reservatet avser att skydda. Gran konkurrerar ut lövträd, skuggar lövträdens stammar vilket gör att mossor, lavar och värmekrävande insekter får svårt att överleva samt påverkar områdets mark- och vattenkemi. Gran ska avverkas initialt, och därefter ska området hållas granfritt genom återkommande borttagningar.

Lövföryngring

Det har under längre tid rått ett högt viltbetestryck i området. Det kan därför vara problematiskt att få upp en föryngring av det mesta, det saknas till exempel föryngring av ek. För att gynna löv är det nödvändigt med någon form av hägn.

Veteranisering

Veteranisering kan utföras på lämpliga träd i de något yngre bestånden, främst i skötselområde 3 när gran ersatts med bok och den betraktas som ung-medelålders. Veteranisering är en naturvårdsmetod där man på yngre eller medelålders träd med motorsåg eller annat redskap skapar skador, strukturer, substrat och mikromiljöer som normalt bildas i mycket äldre träd. Syftet är att påskynda utveckling av död ved och andra gynnsamma strukturer, samt att gynna uppkomsten av innanröta, röthål, savflöden och senvuxna träd.

Hänsyn till kulturmiljöer

Norra delen av naturreservatet är rikt på odlingsrösen och stenmurar, här finns även rester av bebyggelse. Dessa ska i möjligaste mån synliggöras genom röjning liksom återstoden av de intilliggande gräsmarkerna.

Främmande arter

Om främmande arter upptäcks i reservatet, bör de bekämpas om de riskerar att påverka de naturvärden som reservatet avser att bevara. Bekämpning kan även ske om den främmande arten inte riskerar att påverka reservatets naturvärden men det finns nationellt eller internationellt intresse av att bekämpa arten, under förutsättning att det inte motverkar reservatets syfte. I dagsläget har inga sådana arter noterats.

Utsättning av arter

Det är tillåtet att sätta ut organismer i reservatet om det behövs för att öka en arts möjlighet till långsiktig överlevnad nationellt eller regionalt men endast om det inte motverkar reservatets syfte, och endast om arten är hotad enligt den nationella rödlistan. Rätten att sätta ut arter på fastigheten Fylleklev 1:3 gäller endast inom grupperna lavar, mossor och svampar. Vid utsättning av arter ska markägaren informeras.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Åtgärdsprogrammet för sex av bokskogarnas mest hotade arter (Naturvårdsverket 2006) innefattar arterna röd ögonknäppare, rombjättekneppare, gropig blombagge, bokblombock, igelkottstaggsvamp och bokporlav. Ingen av arterna har påträffats i reservatet, men alla sex arter förekommer sällsynt i andra halländska bokskogar. Förutsättningarna kan därför vara goda åtminstone på sikt eftersom lämpliga habitat finns eller håller på att utvecklas.

3.2 Skötselområden

Reservatet är indelat i 3 skötselområden redovisade på skötselkartorna i kap 7.2. Varje skötselområde utgörs av en eller flera avdelningar. Namngivningen av skötselområdena baseras på dominerande skötselåtgärd och målnaturtyp.

Skötselområde 1: Granröjning – Ädellövskog, lövdominerad skog och myr/sumpskog

Avdelning: 5a+b, 6, 8, 12, 13, 14, 16, 17, 21, 23, 26, 29-32

Areal: 46 hektar

Beskrivning: Flera bokdominerade skogsbestånd med död ved i olika former såsom lågor, högstubbar (både levande och döda), här finns mulm, hålträd, senvuxna bokar och grövre träd som har ett ljusväxande förflutet. Avdelningarna 5a, 5b, 14, 21, 23, 26, 29-32 är alla klassade som nyckelbiotoper, avd 8 som naturvärdesobjekt. I dessa värdekärnor förekommer en mängd naturvårdsintressanta arter och alla bestånd är mycket bevarandevärda. Avd 21, 23, 26 och 29 hyser en något mindre mängd liggande död ved än de andra boknyckelbiotoperna. I avdelning 8 omges den äldre boken av en tät bokföryngring, förmodligen efter en tidigare gallring och markberedning. Alla värdekärnor beräknas (av värderaren) vara i en ålder mellan 105 och 150 år, utom avd 17 som är ca 90. På flera ställen slingrar sig skogsbäckar och i den sydligaste delen tränger markvatten fram i flera rännilar (avd 30-32). I söder kompletteras ädellövskogarna av lövsumpskogar med företrädesvis björk men även klibbal. Vissa bestånd har inslag av gran, men i avd 5a är inslaget påtagligt. Avd 5b tillhör Tranehults inägomark och urskiljer sig genom att ek dominerar, står glest och är vidkroniga. Även i intilliggande del av 5a dominerar ek och i avd 31 i söder är inslaget betydande. Skötselområdet i stort är kuperat och i svackorna är det fuktigare med både torvbildning och översilning och trädslaget domineras av tall och björk.

Mål: Gammal orörd bokskog och bokskog med inslag av andra lövträd t ex ek, lönn, björk, rönn och asp. Skogens sammansättning och struktur ska formas genom naturlig dynamik. Dock ska gran hållas borta från skötselområdet. Ekarna och ekskogen växer såväl ljusöppet, där det finns förutsättningar, som slutet. Det råder gynnsamma förutsättningar för många arter då det finns död ved i olika stadier och miljöer, gamla träd och senvuxna träd samt en opåverkad hydrologi.

Fuktstråk i bokskogen med skärmstarr och bäckbräsma i södra delen av Fylleklev. På träden växer det bokfjädermossa och frodigt med fällmossa.

Åtgärder:

- Avveckling av gran som står strött i skötselområdet, antingen genom fällning eller ringbarkning. Särskilt angeläget är att avveckla gran i avd 5a+b. Ringbarkning ska ske successivt så att för stor mängd död granved inte uppstår vid samma tillfälle.
- Återkommande röjning av gran.
- Friställning av trängda solitära ekar samt gynna det ekinslag som finns i skogen genom att ta bort unga lövträd, inklusive bok. Ekar vid väg, parkeringsplats, inägomarker inklusive köksträdgårdar och andra öppna miljöer är lämpliga ställen att friställa ekar.
- I avd 8 röjes en del ung bok i bokvassen så att en åldersskiktning uppstår samt veteranisering, tex genom knäckning av toppar.
- Eventuell skötsel enligt åtgärdsprogrammet för bokskogsarter.
- Betesdrift i avd 5 a+b och 12, om möjligt. Gynna/plantera blommande och bärande träd och buskar vid gårdstomt o köksträdgård i Tranehult.

Skötselområde 2: Avverkning gran - Ädellövskog

Avdelning: 1, 2, 7, 9, 11, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 25, 27, 28

Areal: 5 hektar

Beskrivning: Planterade grankulturer i åldrar mellan 10 år och ca 80 år. Avdelning 1 utgörs av ung gran med ett tydligt inslag av björk, i övrigt är bestånden i princip rena granbestånd. Avdelning 2 och 9 drabbades delvis av granbarkborreangrepp varpå en del gran avlägsnades 2019, men det finns mer kvar samt även i avdelning 7.

Mål: Olikåldrig ädellövskog med inslag av andra lövträd. Det finns mycket gamla träd och död ved.

Åtgärder:

- Avverkning av all gran. Avd 20, 22, 27 och 28 avverkas av markägaren själv innan utgången av år 2035 (se undantag 5 i beslutet sidan 5). Vid avveckling av gran ska allt löv lämnas och ej heller skadas. Spårdjup efter maskiner ska inte överstiga 5 cm nedsjunkning i mineraljord (förhindras genom risning, tjälad mark lämpligt maskinval etc.) Vid skotning ska befintliga basvägar användas i största möjliga utsträckning.
- Efter avverkning planteras avd 2, 9 och 24 med ek (lön, säl, asp, fågelbär och apel är också tänkbart) och hägnas, antingen i minihägn eller runt hela avdelningen. Røj hägnen på björk och gran och gynna ovannämnda arter. Hägnen får ej löpa över bilväg utan vara avgränsade så att vägbanan är fri.
- Resterande avdelningar lämnas för fri utveckling, men hålls fria från gran.
- Medelålders, likåldriga lövbestånd kan veteraniseras så att strukturer värdefulla för naturvärden uppstår snabbare.
- När lövskogen etablerat sig införlivas skötselområdet i skötselområde 1.
- Betesdrift i avd 1 och 2, om möjligt.

Skötselområde 3: Røjning/Avverkning gran - Öppen mark

Avdelning: 3a+b, 4, 10

Areal: 3 hektar

Beskrivning: Tidigare brukade miljöer. Rester av ”Tranehults” gamla gårdsmiljö med husgrund, odlingsrösen, fägata, stensatt brunn, stenmurar finner vi i avd 3 a+b samt 4. Fossila åkrar i 3a, 4 och 10. Dessa planterades mellan 1920 och 1960 och avverkades i början på 2000-talet. Dock har avd 4 återplanterades med gran. I avd 3 är marken gräsbevuxen (med inslag av vårbrodd, vid husgrunden även påskliljor) och här står hårt betade bokar, sk bokpurror”, några små rönnar i buskskiktet samt gran. I kanten mellan avd 3 och 5b står grövre hassel, grov vidkroning ek och några lönnar.

Den fossila åker i avd 10 avgränsas av stenmurar. Området är dessutom rikt på stora odlingsrösen, varav vissa ligger som strängar. Mellan 1920 och 1960 planterades området med gran som avverkades i början på 2000-talet. Kvar står nu granhögstubbar, björk, gran och några unga hårt betade bokar, ekar och rönnar, i övrigt är området öppet. I fältskiktet noteras stenmåra, lite ljung samt blodrot.

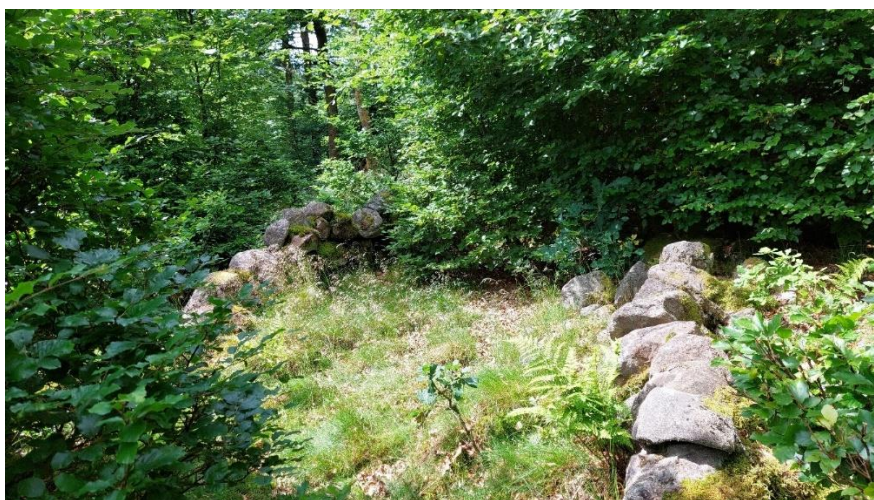
Mål: Öppna, hävdade miljöer som ger goda förutsättningar för en artrik flora och fauna. Igenväxning av träd och buskar förekommer inte, däremot finns här solitära ekar och blommande och bärande träd och buskar, gärna bryn och en örtrik gräsmark. Fasta lämningar såsom fägata, odlingsrösen och stenmurar är synliggjorda.

Åtgärder:

- Avd 3. Odlingsrösen, stenmurar, fägata och andra rester från gårdsmiljön friläggs från träd och buskar. Återkommande slåtter så att miljön hålls öppen. Sänk granhögstubbarna som står kvar i den annars öppna marken. Frihuggning av grova träd. Se till att efterträdare utses och sköts liknande. Plantering av blommande och bärande träd och buskar, exempelvis sälg, hagtorn, hassel och lönn
- Avd 4. Avveckling av gran. Plantering av ek och ev plantering av blommande och bärande träd och buskar såsom sälg, hagtorn, hassel och lönn. Därefter införlivas skötseln tillsammans med avd 3.
- Avd 10 röjs fri från all gran och en del björk och odlingsrösen friläggs. Viss björk sparas som redan utvecklat kronor. Bok sparas om de ej står i rösen. Därefter plantering av hagtorn eller andra blommande buskar. Återkommande slåtter för att bibehålla områdets öppna karaktär. Sänk de höga stubbarna.
- Betesdrift i avd 3 a+b och 4 om möjligt.

Stenmurar vid Tranehult.

Fägatan har inte använts på länge och är nu under igenväxning.

Den gamla åkermarken betas nu av viltet.

4. Friluftsliv och turism

Beskrivning

Fylleklevs naturreservat hyser natursköna bok- och ekskogar som, när granen är borttröjd, är strövvänliga. I norr ligger rester från en gårdsmiljö från 1800-talet. Efter restaureringsarbetet kan denna inägomiljö med husgrund, fägata, öppen mark och grova träd locka till besök och information om platsen kan ges på informationstavlor. Ett trevligt fikabord finns redan, se foto.

Naturreservatet ligger dock fördelat på flera ytor mellan vilka man behöver promenera på privatägd mark. Från ”Hallands vackraste väg” mellan Askome och Gällared (väg 716) tar man av på en grusväg som bär fram till reservatet och här finns det fina förutsättningar att anlägga en enkel parkeringsplats.

En stenlämning som kanske skulle fungera som fikabord?

Att ta sig hit

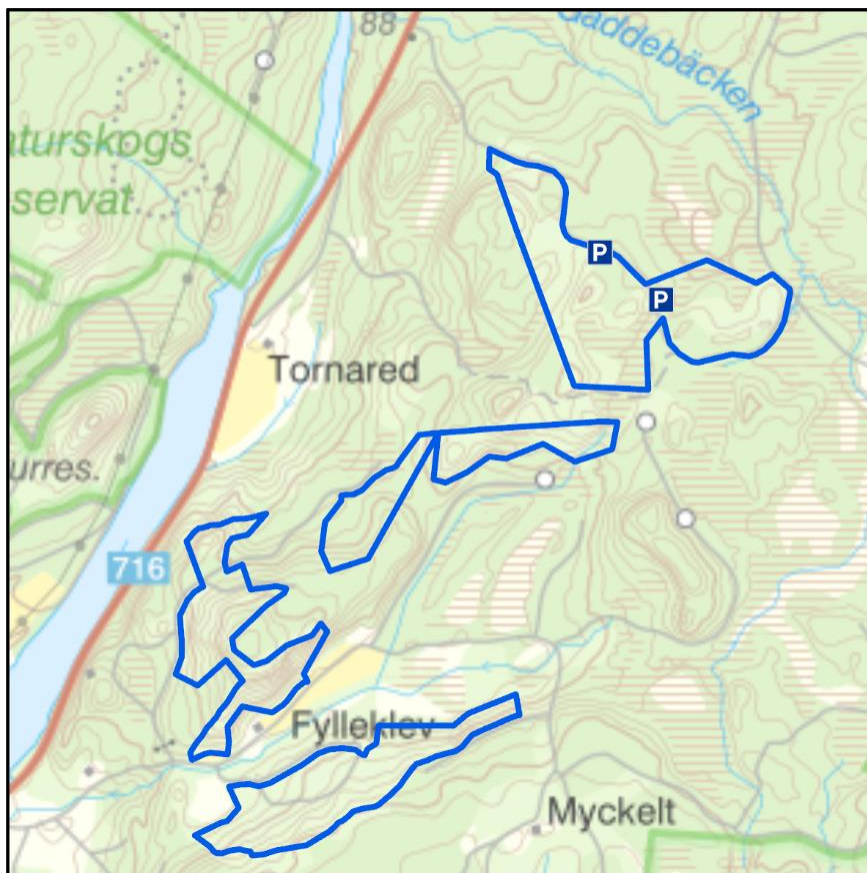
Till reservatet kan man promenera eller cykla och till dess norra del kan man köra bil. Det är 4 km till närmsta busshållplats som ligger i Gällared.

Mål

Ädellövskogar att upplevas på egen hand, ev via en vandringsled i norr. Vid Tranehult erbjuds information och upplevelse av dåtida inägomarksmiljöer men där brukandet har upphört.

Åtgärder

- Anläggning av en parkeringsplats i norra delen av naturreservatet, se förslag i Figur 8. Observera att här finns flera uppstickande armeringsjärn som sitter fast i marken. Dessa måste avlägsnas. Eftersom de föreslagna parkeringsplatserna ligger i områden med fornlämningar måste tillstånd enligt Kulturmiljölagen till detta erhållas.
- Uppsättning av informationsskyltar om naturreservatet. Dels vid parkeringsplatsen dels på lämpligt ställe på fastigheten Fylleklev 1:3. Ev informationsskyltar vid Tranehults fd gård.
- Det finns möjlighet att anlägga en vandringsled på fastigheten Tranehult 1:2 liksom en fikaplatz med bänkbord.

Figur 8. Förslag på placering av parkeringsplats.

5. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 3. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	När	Skötselområde	Prioritet	Finansiering
Röjning gran	Inom 10 år	1-3	1	Vårdanslaget
Röjning bokuppslag	Inom 10 år	1 – i ek-dominerad skog	1	Vårdanslaget
Röjning/veteranisering bokuppslag	Inom 5 år	1 (avd 8)	1	Vårdanslaget
Fällning, ringbarkning gran	Inom 5 år	1 (avd 5)	1	Vårdanslaget
Fällning, ringbarkning gran	Inom 10 år	1 (resten, utom avd 5)	1	Vårdanslaget
Avveckling granbestånd	Inom 10 år	2	1	Vårdanslaget
Plantering ek, mfl lövplantor, hägn	Snarast efter att gran avvecklats	2	1	Vårdanslaget
Röjning för att gynna lövplantor	Återkommande så länge det behövs	2	1	Vårdanslaget
Veteraniseringsåtgärder	Fortlöpande	2	2	Vårdanslaget
Slåtter/Bete	Vart 10:e år/fortlöpande	3	2	Vårdanslaget
Restaureringsinsatser inklusive plantering av /buskar och träd	Inom 10 år	3	2	Vårdanslaget
Uppsättning mulmholkar	Vid behov	1-3	2	Vårdanslaget

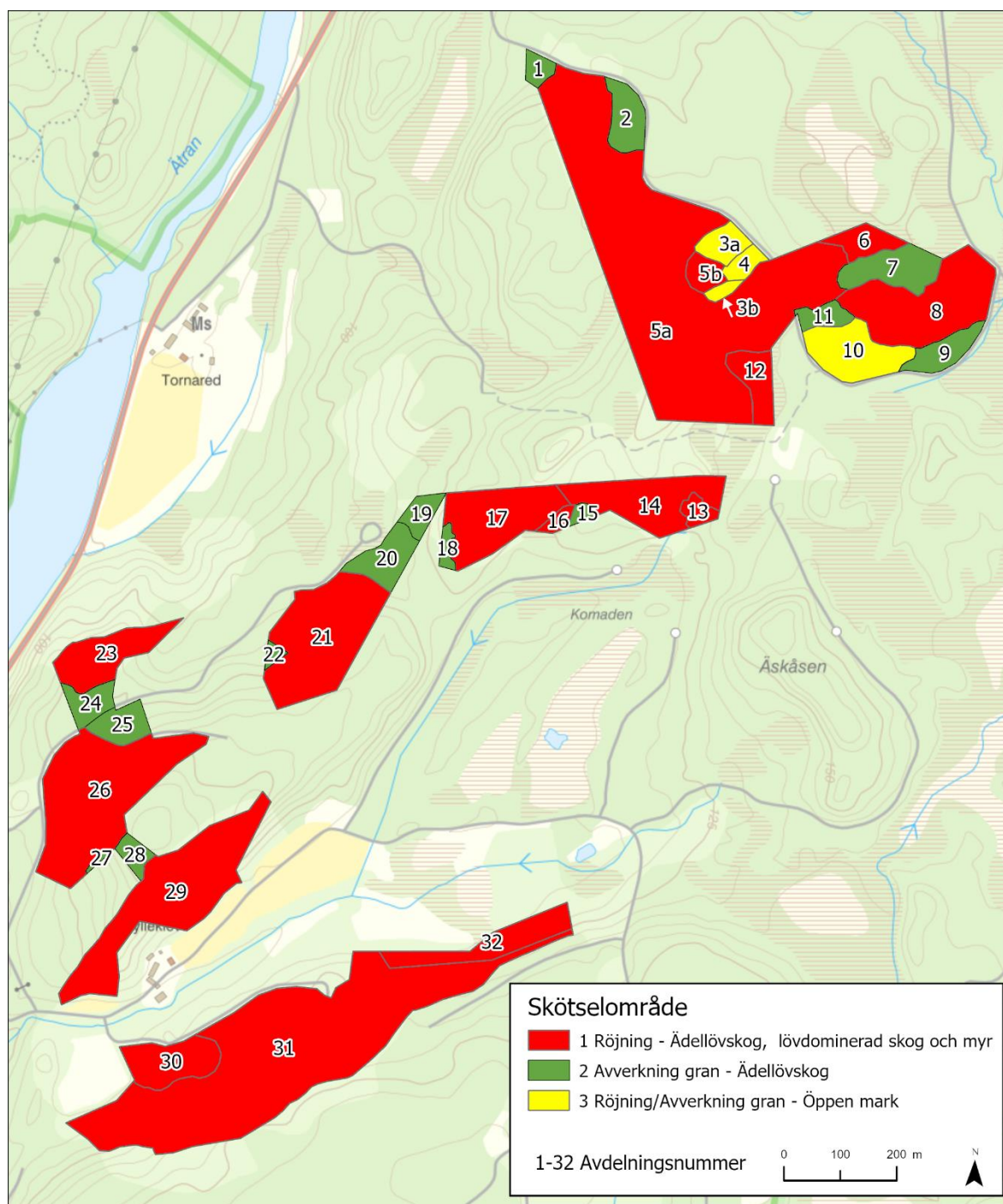
Informationsskylt, uppsättning och underhåll	Inom 5 år, fortlöpande underhåll	Vid p-plats samt på lämpligt ställe på Fylleklev 1:3, ev vid Tranehult	1	Vårdanslaget
Utmärkning av reservatets gränser	Snarast	Naturreservatets yttergränser	1	Vårdanslaget
Anläggning av parkeringsplats, /borttagning av armeringsjärn	Inom 10 år (borttagning av armeringsjärn bör ske omgående)	Se fig 8	2	Vårdanslaget
Anläggning av vandringsled	Vid behov	På Tranehult 1:2	3	Vårdanslaget
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Enligt uppföljningsplan	1-3	2	Vårdanslaget

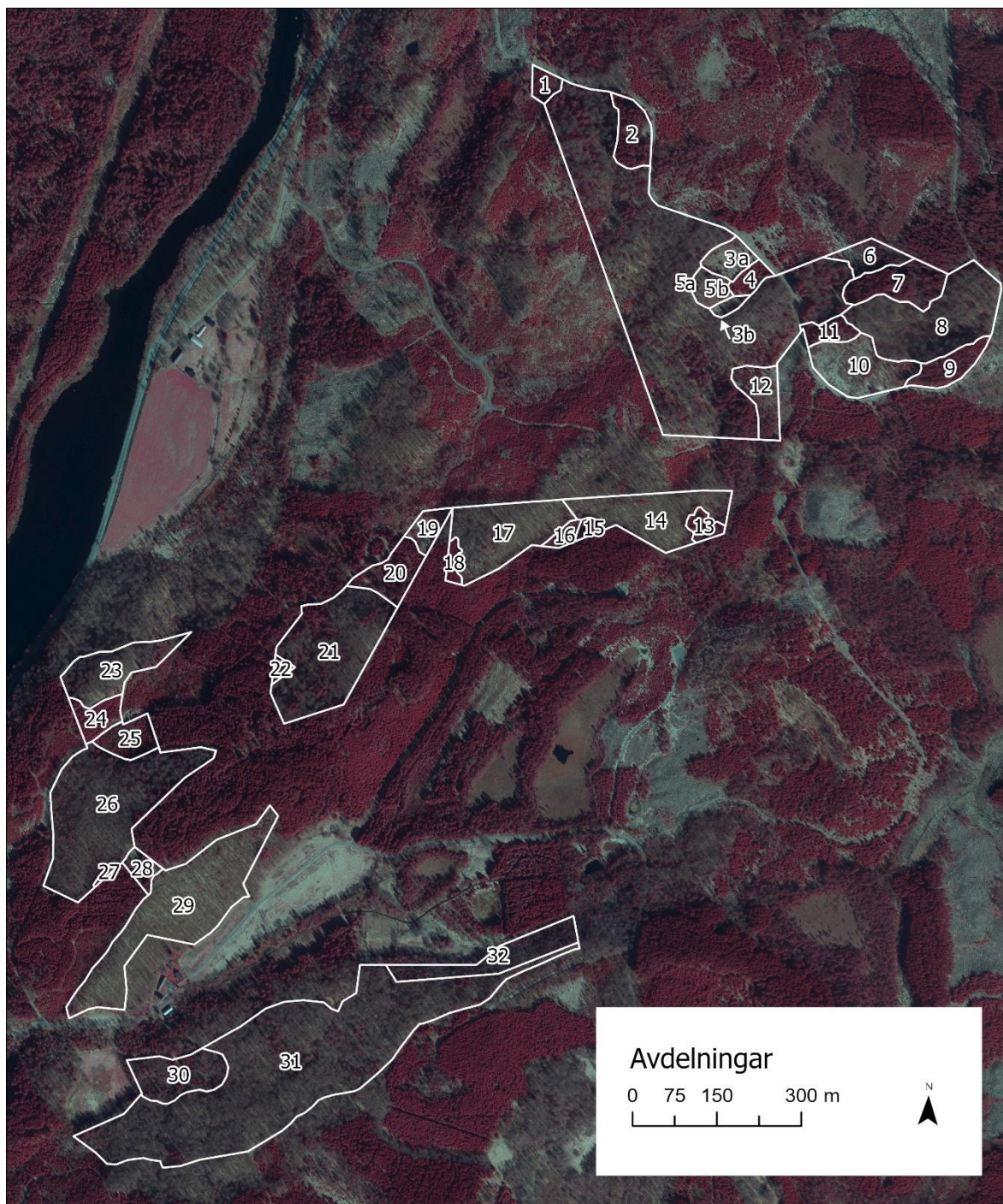
7. Kartor

7.1 Översiktskarta

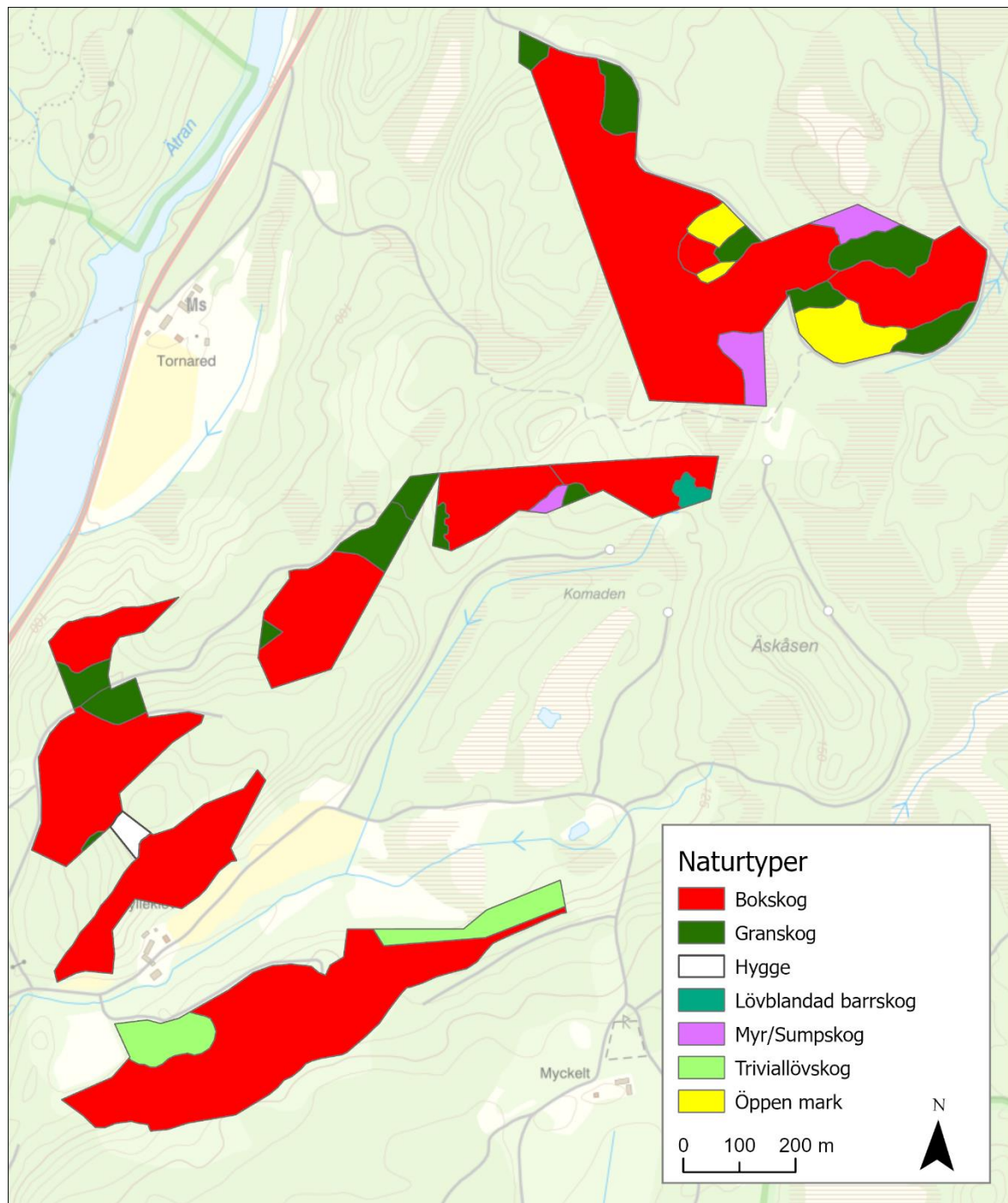

7.2 Skötselkartor

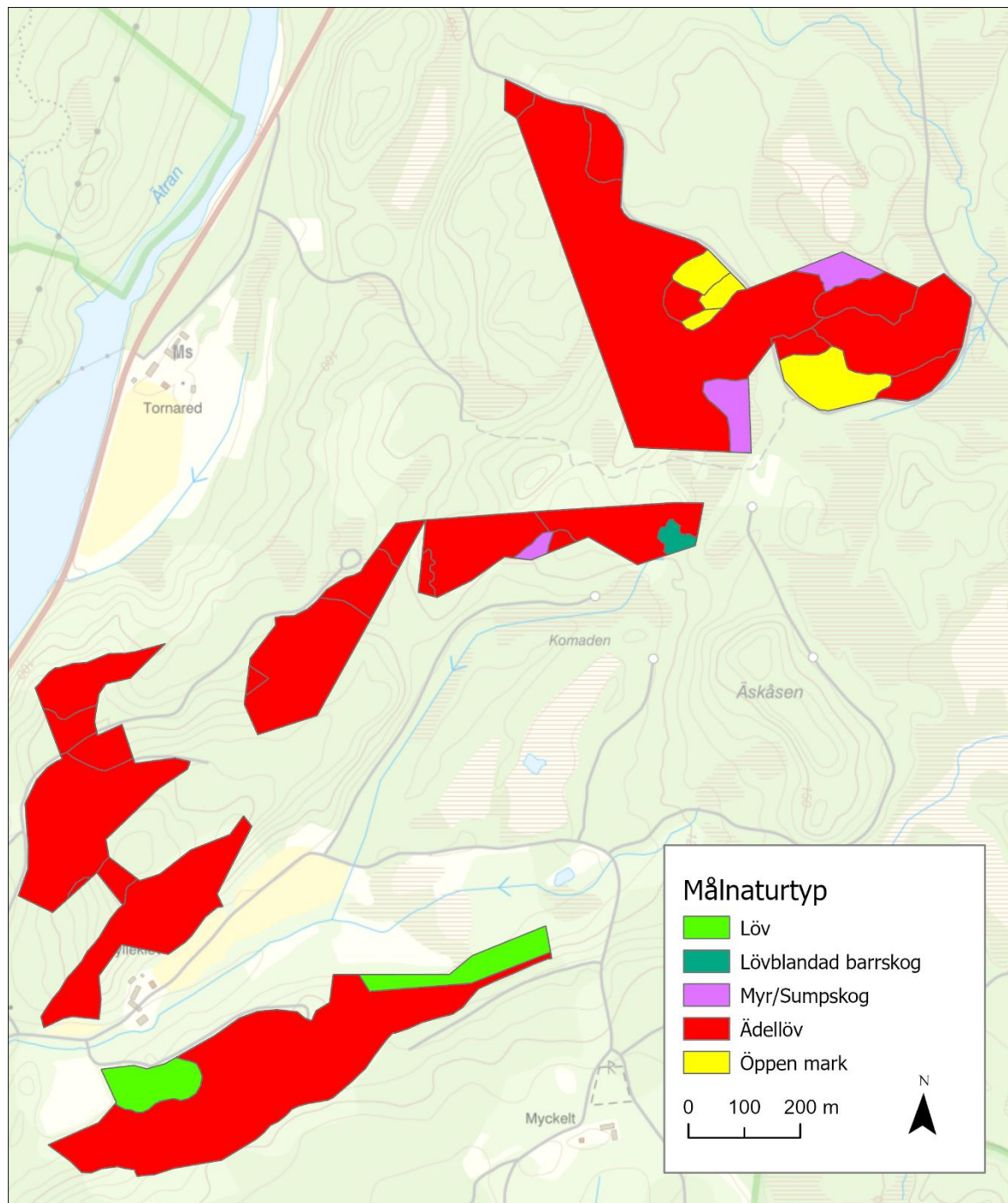

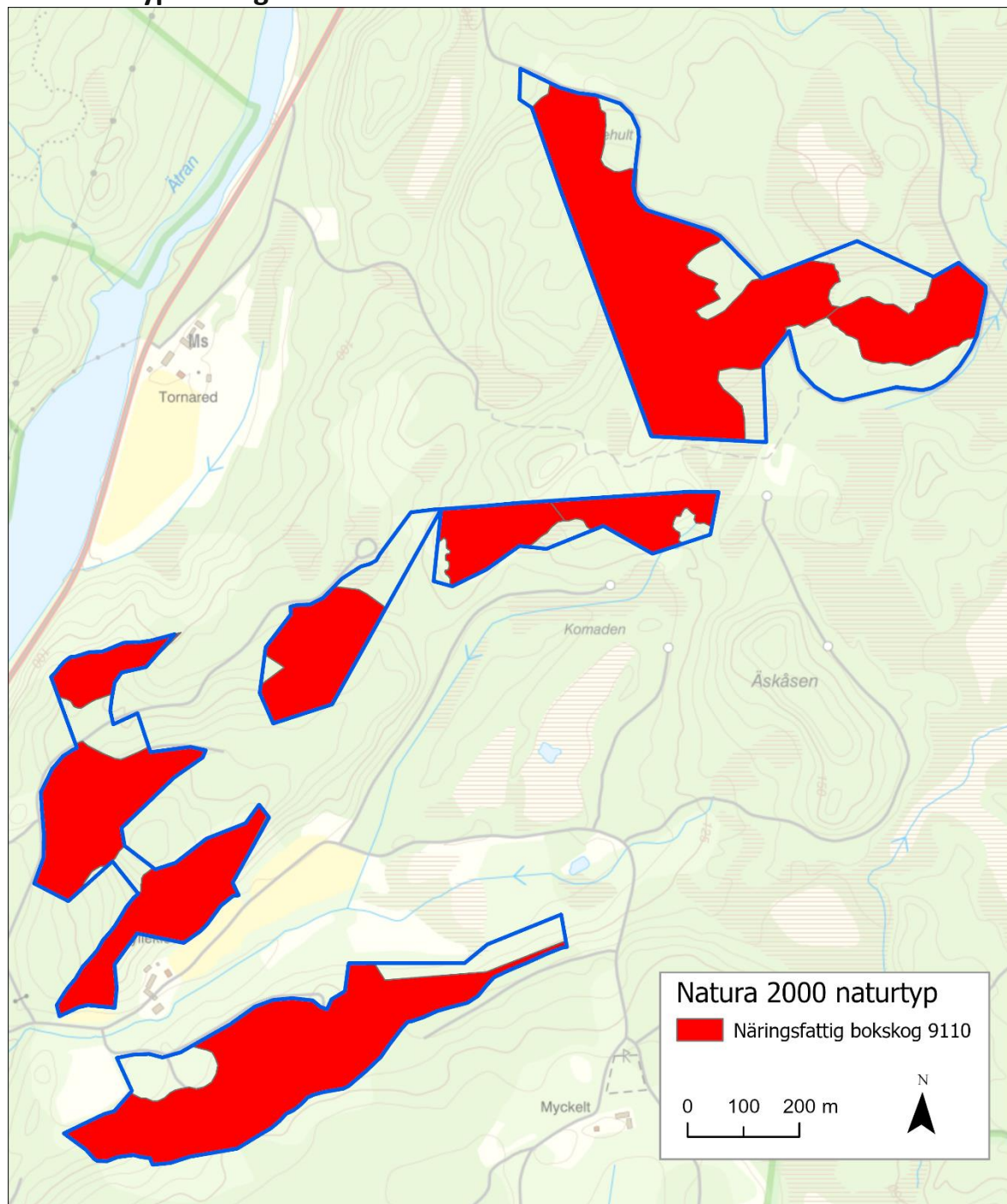
7.3 Naturtypskarta

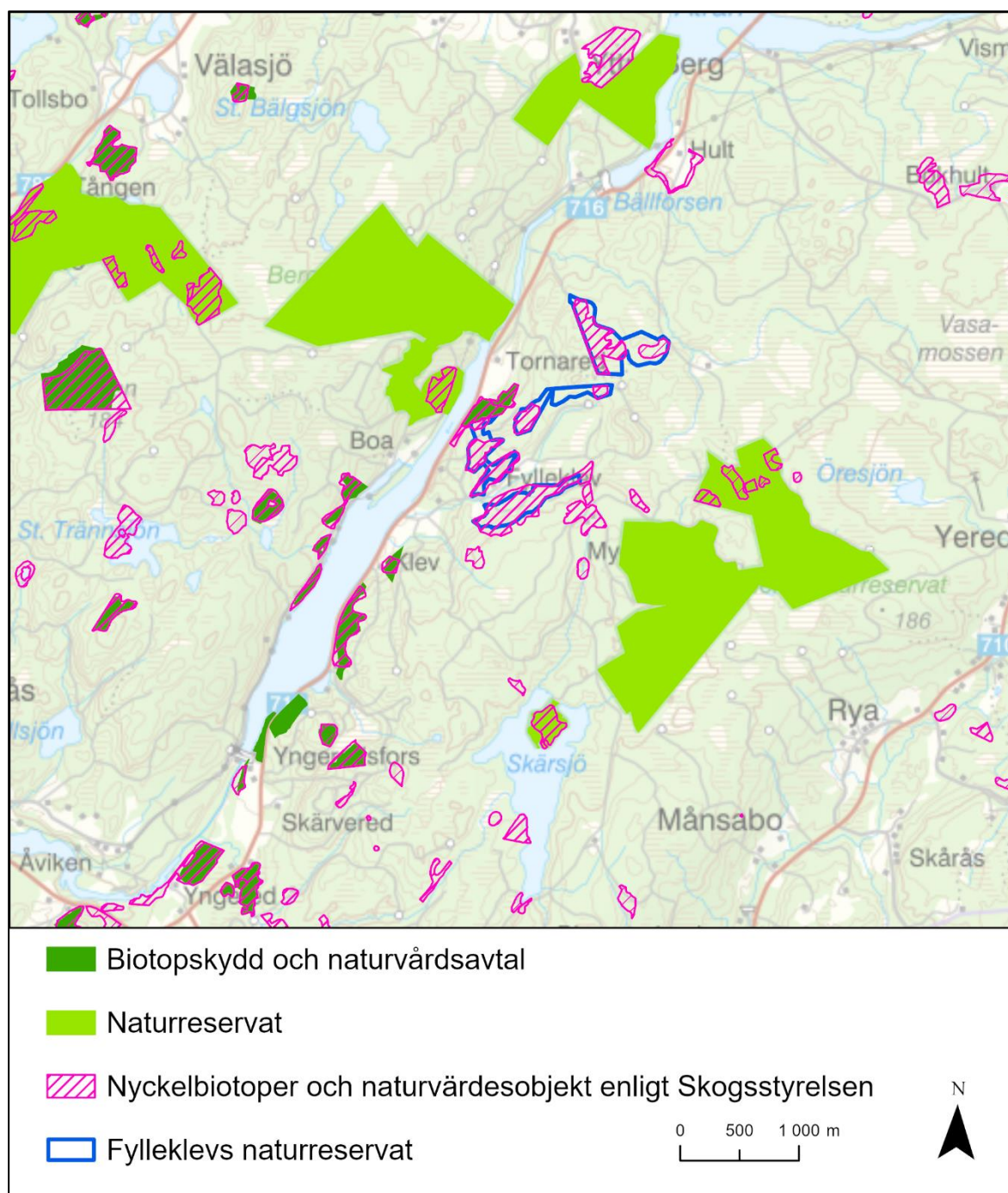
7.4 Målnaturtypskarta

7.5 Naturtyper enligt Natura 2000

7.6 Naturvärden och naturskydd

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Förteckning över rödlistade och regionalt intressanta arter som har påträffats i eller nära Fylleklevs naturreservat, Falkenbergs kommun, Hallands län

Rödlistade arter indelade i kategorier baserade på artens risk att försvinna från Sverige enligt "Rödlistade arter i Sverige 2020, SLU ArtDatabanken". Beteckningen regionalt intressant används av Länsstyrelsen i Halland och anger att arten har ett värde för naturvården regionalt, ex. ovanliga arter och signalarter. De arter som saknar text i kolumnen *Rödlista* är regionalt intressanta.

När det gäller fåglar har enbart arter som rapporterats med någon form av häckningsindex tagit med, det vill säga de ska åtminstone ha uppehållit sig permanent i lämplig häckningsmiljö under häckningstid. Således har rastande och förbiflygande fåglar exkluderats.

Uppgifterna är hämtade från www.artportal.se samt övriga databaser inom SBDI Svensk biodiversitetsinfrastruktur (<https://biodiversitydata.se>). Utöver uppgifterna nedan finns det sannolikt ytterligare rödlistade eller regionalt intressanta arter i området, som ännu inte observerats eller som ej kommit till Länsstyrelsens kännedom.

Totalt finns uppgifter om 24 rödlistade och 62 regionalt intressanta arter.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödlista	Fridlyst	Natura 2000	Fågel-direktivet	Senast noterad
hasselmus	<i>Muscardinus avellanarius</i>	Däggdjur		Ja	Habitat-direktivets bilaga 4	Nej	2008
jättesvampmal	<i>Scardia boletella</i>	Fjärilar				Nej	2015
stjärtmes	<i>Aegithalos caudatus</i>	Fåglar		Ja		Nej	2021
pärluggla	<i>Aegolius funereus</i>	Fåglar		Ja		Ja	1993
tornseglare	<i>Apus apus</i>	Fåglar	EN	Ja		Ja	2007
skogsduva	<i>Columba oenas</i>	Fåglar		Ja		Ja	2021
spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Fåglar	NT	Ja		Ja	2017
törnskata	<i>Lanius collurio</i>	Fåglar		Ja		Ja	2014
gröngöling	<i>Picus viridis</i>	Fåglar		Ja		Ja	2014
kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	Fåglar		Ja		Nej	2007
björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Fåglar	NT	Ja		Ja	2007
kambräken	<i>Blechnum spicant</i>	Kärlväxter				Nej	1999
åkerkål	<i>Brassica rapa subsp. campestris</i>	Kärlväxter	NT			Nej	1983-1989
missne	<i>Calla palustris</i>	Kärlväxter				Nej	1983-1989

2024-04-05

511-7334-2018

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödlista	Fridlyst	Natura 2000	Fågel-direktivet	Senast noterad
bäckbräsmå	<i>Cardamine amara</i>	Kärlväxter				Nej	1989
tandrot	<i>Cardamine bulbifera</i>	Kärlväxter				Nej	2021
skogsbräsmå	<i>Cardamine flexuosa</i>	Kärlväxter				Nej	1994
skärmstarr	<i>Carex remota</i>	Kärlväxter				Nej	2018
gullpudra	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	Kärlväxter				Nej	2021
dvärghäxört	<i>Circaea alpina</i>	Kärlväxter				Nej	1983-1989
kärrfibbla	<i>Crepis paludosa</i>	Kärlväxter				Nej	1983-1989
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	Kärlväxter	EN			Nej	2021
skogsbingel	<i>Mercurialis perennis</i>	Kärlväxter				Nej	2002
nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>	Kärlväxter		Ja		Nej	2021
kransrams	<i>Polygonatum verticillatum</i>	Kärlväxter				Nej	2004
skogslind	<i>Tilia cordata</i>	Kärlväxter				Nej	2021
skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	Kärlväxter	CR			Nej	2021
slät fjälllav	<i>Agonimia allobata</i>	Lavar	NT			Nej	2010
orange pudrad klotterlav	<i>Alyxoria ochrocheila</i>	Lavar	NT			Nej	2004
jaguarfläck	<i>Arthonia ruana</i>	Lavar				Nej	1994
rostfläck	<i>Arthonia vinosa</i>	Lavar				Nej	2010
kristall-lundlav	<i>Bacidia absistens</i>	Lavar	VU			Nej	2002
grynig lundlav	<i>Bacidia biatorina</i>	Lavar				Nej	2010
lönnav	<i>Bacidia rubella</i>	Lavar				Nej	2015
liten lundlav	<i>Bacidina phacodes</i>	Lavar	NT			Nej	2021
gulnål	<i>Chaenotheca brachypoda</i>	Lavar				Nej	2021
glansfläck	<i>Diurthonia spadicea</i>	Lavar				Nej	2010
blek kraterlav	<i>Gyalecta flotowii</i>	Lavar	VU			Nej	2002
bokkantlav	<i>Lecanora glabrata</i>	Lavar	NT			Nej	2021
violetgrå porlav	<i>Lepra multipuncta</i>	Lavar	NT			Nej	1994
lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	Lavar	NT			Nej	2017
barkkornlav	<i>Lopadium disciforme</i>	Lavar				Nej	2015
liten ädellav	<i>Megalania laureri</i>	Lavar	EN			Nej	2005
pulverädelav	<i>Megalania pulvereana</i>	Lavar	VU			Nej	2010
stor knopplav	<i>Mycobilimbia pilularis</i>	Lavar				Nej	2021
bårdlav	<i>Nephroma parile</i>	Lavar				Nej	2006
mussellav	<i>Normandina pulchella</i>	Lavar				Nej	2017

2024-04-05

511-7334-2018

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödlista	Fridlyst	Natura 2000	Fågel-direktivet	Senast noterad
stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	Lavar	NT			Nej	2021
grynlav	<i>Pannaria conoplea</i>	Lavar	EN			Nej	1994
korallblylav	<i>Parmeliella triptophylla</i>	Lavar				Nej	2010
grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	Lavar	NT			Nej	2011
rikfruktig blemlav	<i>Phlyctis agelaea</i>	Lavar				Nej	1993
bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	Lavar	NT			Nej	2021
sydlig blekspik	<i>Sclerophora amabilis</i>	Lavar	EN			Nej	1993
frostig trädgrönelav	<i>Scoliciosporum pruinosum</i>	Lavar				Nej	1993
traslav	<i>Scytinium lichenoides</i>	Lavar				Nej	2021
gul pysslinglav	<i>Thelopsis flaveola</i>	Lavar	VU			Nej	2002
havstulpanlav	<i>Thelotrema lepadinum</i>	Lavar				Nej	2010
barktrapelia	<i>Trapelia corticola</i>	Lavar				Nej	1993
mjölig klotterlav	<i>Zwackhia soreliifera</i>	Lavar				Nej	1993
olivklotterlav	<i>Zwackhia viridis</i>	Lavar				Nej	2010
platt fjädermossa	<i>Alleniella complanata</i>	Mossor				Nej	1993
platt fjädermossa	<i>Alleniella complanata</i>	Mossor				Nej	2021
fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	Mossor				Nej	2021
skuggmossa	<i>Dicranodontium denudatum</i>	Mossor				Nej	2004
sydlig kvastmossa	<i>Dicranum fulvum</i>	Mossor				Nej	2010
späd frullania	<i>Frullania fragilifolia</i>	Mossor				Nej	2010
trubbfjädermossa	<i>Homalia trichomanoides</i>	Mossor				Nej	2021
guldlockmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	Mossor				Nej	2021
mörk husmossa	<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	Mossor				Nej	2006
blåsfliksmossa	<i>Lejeunea cavifolia</i>	Mossor				Nej	2021
västlig husmossa	<i>Loeskeobryum brevirostre</i>	Mossor				Nej	2017
kornbandmossa	<i>Metzgeria violacea</i>	Mossor				Nej	2015
bokfjädermossa	<i>Neckera pumila</i>	Mossor				Nej	2015
vågig sidenmossa	<i>Plagiothecium undulatum</i>	Mossor				Nej	1999
trädporella	<i>Porella platyphylla</i>	Mossor				Nej	2015

2024-04-05

511-7334-2018

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Organism-grupp	Rödlista	Fridlyst	Natura 2000	Fågel-direktivet	Senast noterad
västlig hakmossa	<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	Mossor				Nej	2017
skogshakmossa	<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	Mossor				Nej	2004
dunmossa	<i>Trichocolea tomentella</i>	Mossor				Nej	2004
atlantärgmossa	<i>Zygodon conoideus</i>	Mossor				Nej	2015
blåsopp	<i>Gyroporus cyanescens</i>	Storsvampar				Nej	2002
rävticka	<i>Inocutis rheades</i>	Storsvampar				Nej	2002
mandelrisk	<i>Lactarius volemus</i>	Storsvampar				Nej	2002
vedlavklubba	<i>Multiclavula mucida</i>	Storsvampar	VU			Nej	2015
pulverklubba	<i>Phleogena faginea</i>	Storsvampar				Nej	2010
dystersopp	<i>Porphyrellus porphyrosporus</i>	Storsvampar	NT			Nej	2004

Sammanställning av inkomna remissvar

Falkenbergs kommun

Falkenbergs kommun har beslutat att inte svara på denna remiss.

Länsstyrelsens kommentar

Länsstyrelsen noterar remissvaret.

Sveriges geologiska undersökning

Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig men hänvisar till bilagan i stället.

Text i bilagan:

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har sedan 1858 haft i uppdrag att kartlägga berggrund, jordarter och grundvatten i landet. Den geologiska basinformationen som SGU tar fram används i samhället av kommuner, länsstyrelser, andra statliga myndigheter, prospektörer och universitet m.fl.

SGU:s kartläggning innebär i regel kartering av berggrund (viss provtagning och stenkackning), geokemisk provtagning (ca 2 prover per kvadratkilometer) och/eller geofysiska mark- eller flygmätningar. Dessa metoder ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning.

För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsernas administrativa börda är det önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att denna typ av verksamhet, när den utförs av statlig myndighet med uppgift att undersöka landets geologiska beskaffenhet, ska tillåtas. Den statliga karteringen är ett led i en vetenskaplig kartläggning av Sveriges geologiska förutsättningar, förutsättningar som ligger till grund för ett områdes naturmiljö. Ett områdes geologi och hydrogeologi ger förutsättningar och förklaringar till bl. a. biologisk mångfald. Ju mer information som finns om grundförutsättningarna desto mer går det att bedöma exempelvis klimatförändringarnas påverkan på biologisk mångfald. Generellt så är SGU:s undersökningar inte av en sådan art som strider mot det naturbevarande syftet med reservatet.

SGU avstyrker reservatsbildningar i områden där det finns utpekade fyndigheter av riksintresse enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. SGU avråder starkt från reservatsbildningar när de ligger i väl undersökta områden med tidigare känd malmpotential. SGU avråder från reservatsbildningarna i områden där det finns undersökningstillstånd eller bearbetningskoncessioner enligt minerallagen. SGU

avråder från reservatsbildningar i direkt anslutning till malmpotentiella områden då införande av sådana naturreservat kommer att fragmentera och sannolikt försvåra, eventuellt omöjliggöra, framtida eventuell utvinning i berörda områden, och att det starkt negativt påverkar viljan att prospektera. Med beaktande av teknikutveckling och Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror samt att förekomster av dessa inte tidigare har undersökts i stora delar av landet, behöver det finnas generellt bättre kunskap om geologiska förutsättningar för dessa råvaror. Den geologiska kunskapen är central för att i ett senare steg identifiera malmpotentiella områden. SGU anser generellt att underlagen till naturreservat vanligtvis har brister vad gäller inkluderande av den geologiska informationen och att en redogörelse kring relaterade samhällskonsekvenser hade varit önskvärt.

SGU vill också ta tillfället i akt att uppmärksamma länsstyrelsen på att enligt EU:s förordning om kritiska råvaror (Critical Raw Materials Act, CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024, ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av kritiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och i EU. Detta är ett intresse som måste beaktas i ert fortsatta arbete.

Länsstyrelsens kommentar

Länsstyrelsen förstår och respekterar behovet av att kunna kartlägga berggrund, jordarter och grundvatten i landet. När det gäller Fylleklevs naturreservat finns inget generellt förbud mot undersökningar. Underökningar som strider mot reservatets föreskrifter kan få genomföras om den som vill utföra dem ansöker om tillstånd hos Länsstyrelsen (se föreskrift C8). Tillstånd kan dock endast ges om en ansökt åtgärd inte riskerar att skada reservatets värden eller motverka dess syfte. Enligt SGU:s egen bedömning är undersökningarna generellt inte av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med reservaten. Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att nuvarande föreskrifter för Fylleklevs naturreservat på ett ändamålsenligt sätt skyddar reservatets naturvärden samtidigt som de öppnar upp för undersökningar.

Länsstyrelsen har inte fått några indikationer på att området skulle vara ett malmpotentiellt område eller att det skulle finnas några värdefulla mineralfyndigheter där. Det ligger inte inom område av riksintresse enligt 3 kap. 7 § miljöbalken. Det finns inte heller något gällande undersökningstillstånd eller bearbetningskoncession enligt minerallagen i detta område.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen är positiva till att naturreservatet bildas. Skogsstyrelsen har inte läst skötselplanen.

Länsstyrelsens kommentar:

Länsstyrelsen noterar remissvaret.

Arrendator för jakt på Tranehult 1:2

Arrendatorn hänvisar till en karta och skriver: I reservatet finns anvisat om två parkeringsplatser. Det som är markerat innehåller flera uppstickande armeringsjärn som sitter fast i marken. Dessa kommer från tiden då det fanns ett försvar i Sverige och det var ett ammunitionsförråd på platsen. Detta har krossats ner och högen finns kvar. Men armeringsjärnen utgör en olycksfallsrisk och det blir punktering på fordon om dessa inte plockas bort. I övrigt är platserna bra för skyltning och parkering.

Punkten 7.2

Om möjligt påskynda avveckling av granbestånd på område 2, 7 och 9. Här är redan plockat bort barkborre träd men det finns mer i beståndet. Finns ekonomiska fördelar med att ta det omgående.

Länsstyrelsens kommentar:

Länsstyrelsen tackar för informationen om de uppstickande armeringsjärnen. Det är infört i skötselplanen och vi kommer att vidta åtgärder. Länsstyrelsen tackar även för information om granbarkborre i nämnda granbestånd samt noterar önskemålet om avveckling av gran.

E.ON Energidistribution AB (E.ON)

Inställning

E.ON tillstyrker förslag till beslut om naturreservat under förutsättning att nedanstående yrkanden om ändringar i föreskrifterna inför, i annat fall motsätter sig E.ON förslaget till beslut.

Yrkanden

Att det i undantagen från föreskrifter framgår att:

- Normalt underhåll omfattas av akut och skogligt underhåll
- Tillåter motordrivna maskiner i, till och från ledningsstråket, även innefattande parkering av fordon
- Akuta åtgärder får ske men att samråd/meddelande till Länsstyrelsen kan ske i efterhand
- Det ska framgå i föreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas
- Toppning och beskärning utanför skogsgatan inte ska vara dispenspliktigt

- Att dispensförfarandet helt utgår från befintliga anläggningar
- Det dispens ska meddelas om träd som är farliga för elledning växt upp och behöver tas ned
- Drönare är tillåtet vid ledning vid besiktning

Bakgrund till yrkande

Inom det föreslagna naturreservatsområdet har E.ON ett befintligt elnät som består av markförlagda mellanspänningskablar, lågspänningsledningar både i mark och i luft samt en transformatorstation i stolpe, se karta.

Kraftledningen omfattas även av Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter, ELSÄK-FS 2022:1. Starkströmsföreskrifterna reglerar bland annat ledningskonstruktion, höjd över mark, avstånd från ledning till byggnad, brännbart upplag, parkeringsplatser, tillfartsvägar med flera verksamheter. För luftledningens bibehållande måste vi kunna utföra kontroll och skötseln enligt ELSÄK-FS 2008:3 inklusive ändringar i ELSÄK-FS 2010:3.

Underhåll/Röjning och reparation

För att säkerställa ellagens krav på säkra, tillförlitliga och effektiva elleveranser (3 kap. 1 § ellagen) måste E.Ons underhåll av elledningar även fortsättningsvis kunna genomföras och bedrivas på ett rationellt och kostnadseffektivt sätt.

Bestämmelserna i naturreservatsföreskrifterna får inte utgöra hinder för vårt framtida, planerad och regelbundna skogliga underhåll av ledningsgatan, vilket t. ex. omfattar röjning och fällning av farliga kanträd. E.ON måste kunna utföra ett normalt skogligt underhåll inom en skogsgata på 4-6 meter för en 0,4 kV luftledning, samt att därutöver ta bort enstaka, för ledningen, farliga träd utanför skogsgatan.

Vid kabel- och linjefel eller andra typer av fel är det nödvändigt att få reparera ledningen. För att kunna utföra nödvändig drift och nödvändigt underhåll samt reparation av ledningarna är det en förutsättning att motordrivna maskiner kan framföras i samt till och från ledningsgatan och ledningsstråket. Detta innebär att schaktning/grävning måste få utföras där reparation och underhåll krävs.

Om det i naturskyddet ska ingå att kvarlämna fällda träd kan E.ON göra dt under förutsättning att E.ON inte hålls ansvariga för skogsskyddet.

Med hänsyn till det ovan framförda är dt viktigt att det tydligt framgår av föreskrifternas undantag att körning men även parkering får ske för underhåll av ledningarna. Det är bra att det framgår av föreskrifterna att naturreservatet inte ska utgöra hinder för underhåll/ombyggnad/reinvestering. Det bör dock vara tydligt att även akut felavhjälpning som oftast innebär att man måste gräva är lovligt, se mer nedan.

Samråd

Reparationsåtgärder på en kraftledning kan vara av akut karaktär. Avbrott kan innebära påtaglig påverkan på människors säkerhet och välbefinnande och måste därför åtgärdas omedelbart. Enligt ellagen får dessutom elavbrott inte vara längre än

24 timmar. Vid sådana tillfällen är ett tillstånds- eller dispensförfarande inte lämpligt. Vid akuta åtgärder vill därför E.ON att det i beslutshandlingarna kompletteras med att samråd kan ske efter att arbetet inletts.

Anslutningsplikt

Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och /eller nyanslutning inom eller i närheten av området, bör dt framgå i reservatsföreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas. När en begäran om utökning av elnätet görs har E.ON anslutningsplikt och kan inte neka en anslutning till elnätet.

Länsstyrelsens kommentar:

Länsstyrelsen har kompletterat med ett undantag (nr 13, sid 5 i beslutet) för drift och underhåll av ledningar som medger den drift och underhåll som är nödvändig för att kunna behålla elsäkerheten, och som EON är ålagd att genomföra. Vi har genom en fotnot förtydligat att det är tillåtet att köra och parkera, och att fälla och beskära träd men att detta endast får göras i den utsträckning det är nödvändigt för elsäkerheten.

Vad gäller möjlighet att utföra akuta åtgärder så har Länsstyrelsen kompletterat med ytterligare undantag (nr 12, sid 5 i beslutet).

Det finns inget förbud mot att flyga drönare.

Länsstyrelsen anser att nya ledningsdragningar i naturreservatet riskerar att skada naturvärdena, och att en sådan åtgärd bör kräva dispens.